

Εθνική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης

για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης
και Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας
2025-2028

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η σεξουαλική κακοποίηση είναι ένα φαινόμενο, το οποίο, όπως προκύπτει από στοιχεία και έρευνες, έχει αυξητική τάση, τόσο στην Κύπρο όσο και στον υπόλοιπο κόσμο. Έρευνες σε πανευρωπαϊκό επίπεδο έχουν τεκμηριώσει ότι ένα στα πέντε παιδιά θα υποστεί κάποιου είδους σεξουαλικής κακοποίησης ή εκμετάλλευσης προτού ενηλικιωθεί. Στη βάση αυτών των ευρημάτων, εκπονήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης η Σύμβαση Λανζαρότε, αναγνωρίζοντας ότι το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται απλώς ως θέμα «εγκλήματος και τιμωρίας», αλλά πρέπει να αντιμετωπίζεται ως κοινωνικό φαινόμενο, το οποίο δημιουργεί αρνητικό αντίκτυπο στην κοινωνία και αναγκαστικά πρέπει να εμπλέξει κάθε φάσμα της. Η Σύμβαση Λανζαρότε αποτελεί σε παγκόσμιο επίπεδο το πιο ολοκληρωμένο νομοθετικό εργαλείο αντιμετώπισης του φαινομένου αποσκοπώντας στην εφαρμογή πολιτικών, μέτρων, δράσεων και παρεμβάσεων, οι οποίες εδράζονται σε επιστημονικά τεκμηριωμένες πρακτικές, ενώ παράλληλα αξιοποιούν στον μέγιστο βαθμό τους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους από ολόκληρη την κοινωνία, με την εμπλοκή όλων των αρμόδιων φορέων.

Ως κοινωνία έχουμε αναμφίβολα την ηθική ευθύνη αλλά και την υποχρέωση να κάνουμε ό,τι είναι δυνατό έτσι ώστε να χτυπηθεί στη ρίζα του αυτό το ειδικό φαινόμενο και παράλληλα να διασφαλιστεί, ότι όλα τα παιδιά μπορούν να μεγαλώσουν μέσα σε συνθήκες σιγουριάς και ασφάλειας.

Η Εθνική Στρατηγική για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας, αποτελεί την αναγκαία προσπάθειά μας να θεμελιώσουμε ως κοινωνία τη μηδενική ανοχή μας απέναντι στη σεξουαλική βία κατά των παιδιών, ώστε να κινητοποιηθούν όλοι οι αρμόδιοι φορείς για την εξάλειψη του φαινομένου. Η Εθνική Στρατηγική συνιστά το βασικό κείμενο πολιτικής και κατευθύνει τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες των Αρχών της Κυπριακής Δημοκρατίας για την επόμενη τριετία. Είναι η μέθοδος με την οποία, όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, ως κράτος και ως κοινωνία, θα δώσουμε φωνή στα παιδιά και θα τα ενδυναμώσουμε, ώστε να είναι σε θέση να προστατευτούν από τη σεξουαλική βία.

Πρόκειται για μια συνεκτική και σφαιρική στρατηγική, η οποία θέτει τις κατευθύνσεις πολιτικής ενώ παράλληλα συντονίζει την υλοποίηση δράσεων και πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας σε τοπικό επίπεδο.

Σύμφωνα με τον Νόμο 112(Ι)/07 περί της Εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας Νόμος, έχει συσταθεί Επιτροπή αρμόδια για όλα τα θέματα που αφορούν την Εθνική Στρατηγική και ως μέλη της ορίστηκαν οι Υπουργοί Εργασίας, Παιδείας, Υγείας και Δικαιοσύνης.

Συνίσταται βάσει του Νόμου Συμβούλιο Εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής, το οποίο έχει την ευθύνη για τον συντονισμό όλων των ενεργειών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας.

Τα Μέλη του Συμβουλίου διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο και έχουν γνώση και πείρα επί του θέματος της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει Πρόεδρο του Συμβουλίου, ο οποίος συντονίζει τις δράσεις του και ηγείται των προσπάθειών για την πρόληψη, την προστασία και την υποστήριξη των θυμάτων. Από τον Απρίλιο του 2024, η κα Κλέα Χατζηστεφάνου - Παπαέλληνα είναι η Πρόεδρος του Συμβουλίου «ΦΩΝΗ». Διαδέχθηκε την κα Αναστασία Παπαδοπούλου, η οποία είχε σημαντική συμβολή στην ανάπτυξη και εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για την προστασία των παιδιών.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι φορείς και τα μέλη του Συμβουλίου, ο ρόλος και η συμβολή τους στην υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής.

1. Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ)

Το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, ως μέλος του Συμβουλίου «ΦΩΝΗ», διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην προώθηση πολιτικών και δράσεων για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση, την εκμετάλλευση και την απεικόνιση υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Μέσα από το αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Αγωγής Υγείας, γίνεται, με βάση τον Νόμο του 2022, η εφαρμογή της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης σε όλες τις τάξεις και σε όλα τα σχολεία. Επίσης, μέσα από εγχειρίδια, δίνονται κατευθυντήριες γραμμές και λαμβάνονται πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης, ενώ το Υπουργείο ενισχύει τη γνώση και την πρόληψη στα σχολεία, διασφαλίζοντας ένα υποστηρικτικό και ασφαλές περιβάλλον για τα παιδιά. Συνεργάζεται στενά με αρμόδιους φορείς, εκπαιδευτικούς και γονείς για την ανάπτυξη μηχανισμών έγκαιρης αναγνώρισης, παρέμβασης και στήριξης των παιδιών, συμβάλλοντας καθοριστικά στην εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής.

2. Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας

Η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, διαδραματίζει με τη σειρά της κεντρικό ρόλο στη διαμόρφωση και εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση, την εκμετάλλευση και την απεικόνιση υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Με την παροχή νομικών κατευθύνσεων, τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του νομοθετικού πλαισίου και τη δικαστική προώθηση σχετικών υποθέσεων ενώπιον των Δικαστηρίων, η Νομική Υπηρεσία συμβάλλει καθοριστικά στην απονομή δικαιοσύνης και στην προστασία των θυμάτων. Επιπλέον, ως μέλος του Συμβουλίου «ΦΩΝΗ» συμμετέχει ενεργά στη χάραξη στρατηγικών και πολιτικών πρόληψης, ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών για την αντιμετώπιση αυτών των εγκλημάτων.

3. Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω της Αστυνομίας Κύπρου, διαδραματίζει επίσης κεντρικό ρόλο στην προάσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών και στην καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσής τους. Ως μέλος του Συμβουλίου «ΦΩΝΗ», το Υπουργείο Δικαιοσύνης και η Αστυνομία Κύπρου, η οποία εκπροσωπεί το Υπουργείο στο Συμβούλιο «ΦΩΝΗ», συμβάλλουν καθοριστικά στη διαμόρφωση και εφαρμογή νομοθετικών και πολιτικών μέτρων για την πρόληψη, καταστολή και δίωξη τέτοιων εγκλημάτων. Παράλληλα, συνεργάζονται με συναρμόδιους φορείς και οργανώσεις για την ενίσχυση της προστασίας των θυμάτων, την προώθηση δράσεων ευαισθητοποίησης και τη διασφάλιση της δικαιοσύνης και της δημόσιας τάξης.

4. Υπουργείο Υγείας

Το Υπουργείο Υγείας, ως μέλος του Συμβουλίου «ΦΩΝΗ», διαδραματίζει επίσης καθοριστικό ρόλο στην προάσπιση της υγείας και ευημερίας των παιδιών, συμβάλλοντας ενεργά στην πρόληψη, την έγκαιρη παρέμβαση και τη στήριξη θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης. Μέσω εξειδικευμένων υπηρεσιών υγείας, ψυχοκοινωνικής στήριξης και προγραμμάτων εκπαίδευσης επαγγελματιών, το Υπουργείο ενισχύει τη διεπιστημονική συνεργασία για την προστασία των παιδιών, προωθώντας μια ολοκληρωμένη και αποτελεσματική στρατηγική αντιμετώπισης τέτοιων σοβαρών ζητημάτων.

5. Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας αποτελούν Τμήμα του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας και διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην προστασία και υποστήριξη των παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο ή έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση. Ως μέλος του Συμβουλίου «ΦΩΝΗ», συμβάλλουν στον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων που διασφαλίζουν την άμεση παρέμβαση, τη φροντίδα και την αποκατάσταση των θυμάτων. Παρέχουν κοινωνική στήριξη στις οικογένειες, ενισχύουν τις δομές φιλοξενίας και συνεργάζονται με άλλους φορείς για τη βελτίωση του πλαισίου πρόληψης και αντιμετώπισης της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης στην Κύπρο.

6. Σύνδεσμος Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ)

Ο ΣΠΑΒΟ (Σύνδεσμος για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας στην Οικογένεια) είναι ένας Μη Κυβερνητικός, Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός που από το 1990 προσφέρει υποστηρικτικές υπηρεσίες σε θέματα έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας. Μέσα από τα προγράμματά του εξυπηρετεί, προστατεύει και στηρίζει ανάμεσα σε άλλα και κορίτσια (κάτω των 18 ετών), θύματα βίας οποιασδήποτε μορφής, καθώς και ανήλικα που έχουν κακοποιηθεί στο πλαίσιο της οικογένειας. Αποτελεί τον μοναδικό εξειδικευμένο Οργανισμό στη χώρα μας για προστασία, στήριξη και ασφάλεια θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και όλες οι υπηρεσίες του προσφέρονται δωρεάν, 24 ώρες, 7 ημέρες την εβδομάδα.

7. Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού

Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού (ιδρ. 1971) είναι ένας από τους παλαιότερους και πιο γερά εδραιωμένους Μη Κυβερνητικούς, Μη Κερδοσκοπικούς, εθελοντικούς οργανισμούς στην Κύπρο με πλούσια συνεισφορά στον τομέα των σεξουαλικών δικαιωμάτων, της υγείας και της εκπαίδευσης κυρίως των νέων.

Μια από τις κύριες προτεραιότητές του είναι η εφαρμογή της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και η διοργάνωση και υλοποίηση σεμιναρίων, διαλέξεων, βιωματικών εργαστηρίων για παιδιά, νέους/νέες, γονείς και επαγγελματίες σε θέματα σεξουαλικής υγείας και ευημερίας.

Μέρος της αποστολής του, αποτελεί η ευαισθητοποίηση και διαφώτιση του κοινού και η προώθηση πολιτικών και νομοθεσιών προς τους αρμόδιους φορείς για θέματα Σεξουαλικής Αναπαραγωγικής Υγείας και Δικαιωμάτων, με στόχο τον σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών και δράσεων.

8. Παγκύπρια Συντονιστική Επιτροπή Προστασίας και Ευημερίας του Παιδιού (ΠΣΕΠΕΠ)

Η Παγκύπρια Συντονιστική Επιτροπή Προστασίας και Ευημερίας του Παιδιού (ΠΣΕΠΕΠ) ιδρύθηκε το 1994 από τις Επαρχιακές Επιτροπές Προστασίας και Ευημερίας του Παιδιού (Ε.ΕΠΕΠ), που λειτουργούσαν από το 1979 σε όλες τις επαρχίες, με έργο και αποστολή να ενεργεί ως το ανώτατο θεσμικό όργανο των ΕΠΕΠ για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού, όπως αυτά αναγνωρίζονται στη Διεθνή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού (ΣΔΠ) και την αντιμετώπιση των προβλημάτων των παιδιών της Κύπρου και του κόσμου, σε συνεργασία με Διεθνείς Οργανισμούς και συναφείς Οργανώσεις άλλων χωρών.

9. Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια

Η Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΕΠΚΒΟ) συστάθηκε το 1996 με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Αποστολή της ΣΕΠΚΒΟ είναι η καλύτερη εφαρμογή του Νόμου για τη Βία στην Οικογένεια σε συνεργασία με τους αρμόδιους κρατικούς και εθελοντικούς φορείς, με σκοπό την αποτελεσματική πρόληψη και ολική εξάλειψη της Βίας στην Οικογένεια.

Οι συλλογικές προσπάθειες των παραπάνω οργανισμών και μελών του Συμβουλίου «ΦΩΝΗ» δημιουργούν ένα ισχυρό πλαίσιο για την αντιμετώπιση του κρίσιμου ζητήματος της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών. Η συνεργασία τους διασφαλίζει ολοκληρωμένες στρατηγικές πρόληψης, εκπαίδευσης και παρέμβασης που προστατεύουν και ενδυναμώνουν τα παιδιά σε όλη την Κύπρο.



Πρόληψη

Η Εθνική Στρατηγική («ΕΣ») είναι ουσιαστικά μια έκκληση για αυξημένη δράση με στόχο την πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών προτού αυτή συμβεί.

Η πρόληψη είναι πιθανότατα ο πιο σημαντικός στόχος της ΕΣ. Όσο επιτυχώς και αν αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της σεξουαλικής κακοποίησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών, ποτέ δεν θα απαλειφθούν εντελώς. Ως εκ τούτου, ο πρώτιστος στόχος της ΕΣ είναι η μείωση των περιστατικών.

A. 1^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

Ο 1^{ος} Πυλώνας της Εθνικής Στρατηγικής εστιάζει στην Πρωτογενή Πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης, μέσω ενημέρωσης και εκπαίδευσης του γενικού πληθυσμού. Στόχος είναι η μείωση των περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, ενισχύοντας τις γνώσεις και τις δεξιότητες των παιδιών, των γονέων, των επαγγελματιών και της ευρύτερης κοινωνίας, ώστε να μπορούν να αναγνωρίζουν, να προλαμβάνουν και να αντιμετωπίζουν τέτοια περιστατικά.

Για να επιτευχθούν οι πιο πάνω στόχοι, απαιτείται πολυεπίπεδη, συντονισμένη και αποφασιστική προσπάθεια και δράση από διάφορους φορείς. Οι φορείς που εμπλέκονται στην Εθνική Στρατηγική για την πρωτογενή πρόληψη είναι:

Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ)

Το ΥΠΑΝ αναγνωρίζοντας την ευθύνη και την επιρροή την οποία κατέχει στον τομέα της πρωτογενούς πρόληψης, έχει προβεί το 2015 στη σύσταση και λειτουργία Συντονιστικής Επιτροπής Πρόληψης και Καταπολέμησης της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών, με εκπροσώπους όλων των τμημάτων και υπηρεσιών του ΥΠΑΝ. Η Επιτροπή συντονίζει όλα τα θέματα αναφορικά με την Προστασία των Παιδιών από τη Σεξουαλική Εκμετάλλευση, τη Σεξουαλική Κακοποίηση και την Κακοποίηση παιδιών στο διαδίκτυο που αφορούν τις δράσεις του ΥΠΑΝ. Σημαντικό να αναφερθεί, ότι από το 2022, έχουν αναθεωρηθεί τα αναλυτικά προγράμματα του μαθήματος της Αγωγής Υγείας, για εφαρμογή της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης σε όλες τις τάξεις.

Η Συντονιστική Επιτροπή του ΥΠΑΝ έχει προτείνει συγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης το οποίο ενσωματώνεται στην ΕΣ.

Διευθύνσεις Εκπαιδευτικών Βαθμίδων

Όλες οι διευθύνσεις των εκπαιδευτικών βαθμίδων, Δημοτικής (και Προδημοτικής), Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης, εμπεριέχουν στο αναλυτικό τους πρόγραμμα υλικό για εφαρμογή στο σχολείο με στόχο την προώθηση της πρόληψης και προστασίας όλων των παιδιών, ευαισθητοποιώντας όλα τα παιδιά για τα θέματα σεξουαλικής βίας και εκμετάλλευσης. Επιπλέον, σημαντική είναι και η συνεισφορά της Υπηρεσίας Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (ΥΣΕΑ), τόσο στην αναγνώριση όσο και στη διαχείριση περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης που εκδηλώνονται στον χώρο του σχολείου.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Αποστολή του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου είναι να μεριμνά για τη συνεχή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων, να τους ενημερώνει για τις σύγχρονες τάσεις στην εκπαίδευση, να τεκμηριώνει ερευνητικά και θεωρητικά την ακολουθητέα εκπαιδευτική πολιτική και να διευκολύνει τους εκπαιδευτικούς στην προσπάθειά τους για επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη.

Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας (ΥΕΨ)

Η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας (ΥΕΨ) υπάγεται απευθείας στον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας. Είναι διατμηματική υπηρεσία και εξυπηρετεί όλες τις βαθμίδες της Δημόσιας Εκπαίδευσης, δηλαδή την Προδημοτική, τη Δημοτική, τη Μέση Γενική και τη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση.

Οι υπηρεσίες των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων απευθύνονται στους ίδιους τους/τις μαθητές/μαθήτριες, στους γονείς και στους εκπαιδευτικούς. Οι υπηρεσίες παρέχονται είτε υπό τη μορφή της εξατομικευμένης αντιμετώπισης των παιδιών που παρουσιάζουν ανάγκες για μαθησιακή στήριξη και σχολική προσαρμογή, είτε υπό τη μορφή ευρύτερων προληπτικών παρεμβάσεων, εργαστηρίων και προγραμμάτων στο σύνολο του σχολικού πληθυσμού. Η ΥΕΨ δίνει έμφαση στην παροχή υπηρεσιών σε όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας εφόσον υιοθετεί την άποψη, ότι η ψυχική υγεία είναι μέρος της δημόσιας υγείας.

A. 1^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο (ΠΑ.ΒΙ.Σ.)

Το ΠΑ.ΒΙ.Σ., μέσω των δομών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου, παρέχει στήριξη στις σχολικές μονάδες για εφαρμογή προγραμμάτων, επιμορφώσεων και δράσεων στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για Πρόληψη και Διαχείριση της Βίας στο Σχολείο.

Σκοπός του ΠΑ.ΒΙ.Σ. είναι η προαγωγή και η διατήρηση ενός ασφαλούς και φιλικού σχολικού περιβάλλοντος για όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας.

Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου Κύπρου – CyberSafety

Το Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου Κύπρου – CyberSafety (<https://www.cybersafety.cy>) λειτουργεί από την 1^η Ιουλίου 2016, υπό τον συντονισμό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου, αξιοποιώντας ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, στο πλαίσιο του Προγράμματος Καλύτερο Διαδίκτυο για τα Παιδιά (Better Internet for Kids).

Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου (ΟΝΕΚ)

Είναι ο ημικρατικός φορέας που εκπροσωπεί και στηρίζει τη νεολαία της Κύπρου, προωθώντας τη συμμετοχή των νέων στα κοινωνικά, πολιτιστικά και πολιτικά δρώμενα. Μέσω προγραμμάτων, δράσεων και ευκαιριών ανάπτυξης, ενισχύει τη δημιουργικότητα, την καινοτομία και την ενεργό πολιτότητα των νέων, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση μιας δυναμικής και δημοκρατικής κοινωνίας.

Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού (ΚΟΑ)

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού (ΚΟΑ), ως η Ανώτατη Αθλητική Αρχή στην Κυπριακή Δημοκρατία, παρέχει υπηρεσίες, μέσα από τα Εθνικά του Προγράμματα, σε αθλητικές Ομοσπονδίες, αθλητικά σωματεία και σε πολίτες, με απώτερο στόχο την προώθηση της εξωσχολικής σωματικής αγωγής και υγιεινής ζωής, καθώς επίσης και του εν γένει αθλητισμού της χώρας.

Σαφώς, η συμπερίληψη του ΚΟΑ στην Εθνική Στρατηγική για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση, τη σεξουαλική κακοποίηση και την κακοποίηση παιδιών στο διαδίκτυο, όχι μόνο κρίνεται αναγκαία, αλλά αποκτά βαρύνουσα σημασία, αφού μέσα από μελέτες, οι οποίες έχουν γίνει, διαφαίνεται πως, δυστυχώς, εντοπίζονται κρούσματα σεξουαλικής βίας και στον χώρο του αθλητισμού, τόσο σε πανευρωπαϊκό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Υπουργείο Υγείας

Το Υπουργείο Υγείας ως μέλος του Συμβουλίου «ΦΩΝΗ», διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων:

- Παραχωρεί τους επαγγελματίες υγείας που εμπλέκονται στη διενέργεια των κλινικών εξετάσεων.
- Συμβάλλει στην καταγραφή των περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης στα σχολεία μέσω των επαγγελματιών υγείας που απασχολούνται στον τομέα της σχολικής υγείας (Σχολίατροι και επισκέπτες/τριες υγείας) που συμμετέχουν στην Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης.
- Συνεργάζεται με το ΥΠΑΝ και άλλους εξωτερικούς φορείς για τον σχεδιασμό και την προώθηση/πραγματοποίηση δράσεων σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης των παιδιών.
- Πραγματοποιεί εκπαιδεύσεις επαγγελματιών υγείας σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς (Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος, Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών, Παιδιατρική Εταιρεία, Εταιρεία Παιδοψυχιάτρων, Εταιρεία Ψυχολόγων) για θέματα σχετικά με τη σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών.

1. Οργανισμός Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥνηΥ)

Ο ΟΚΥνηΥ, ο οποίος διά νόμου ανέλαβε τη διαχείριση των δημοσίων νοσηλευτηρίων, είναι ο μεγαλύτερος πάροχος Υγείας στην Κύπρο. Στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας, ο ΟΚΥνηΥ διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο μέσα από την παροχή εξειδικευμένων ιατρικών και ψυχολογικών υπηρεσιών σε παιδιά-θύματα κακοποίησης, τη συνεργασία με άλλες αρμόδιες υπηρεσίες, καθώς και την προώθηση της πρόληψης, έγκαιρης ανίχνευσης και διαχείρισης περιστατικών μέσω κατάλληλης εκπαίδευσης του προσωπικού του.

Στο πιο πάνω πλαίσιο παρέχεται ψυχολογική υποστήριξη σε θύματα σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης, καθώς και σε υπόπτους, καταδικασθέντες θύτες και αποφυλακισθέντες για παραπτώματα σεξουαλικής κακοποίησης, μέσω λειτουργιών της Διεύθυνσης Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας.

A. 1^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

2. Σχολιατρικές Υπηρεσίες

Η Σχολιατρική Υπηρεσία αποτελεί μια από τις μοναδικές ίσως υπηρεσίες στην Κύπρο στις οποίες τα παιδιά απολαμβάνουν προληπτικής φύσεως υπηρεσίες. Την Υπηρεσία στελεχώνουν Σχολίατροι και Επισκέπτριες Υγείας πλήρους ή μερικής απασχόλησης. Βασικός της στόχος είναι η διατήρηση και προαγωγή της υγείας και ευημερίας των μαθητών.

Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Περί Ιατρών Νόμου του 1967 ο Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος εκπροσωπεί όλους όσοι ασκούν την ιατρική στην Κύπρο, οι οποίοι από την πλευρά τους έχουν την υποχρέωση να εγγραφούν ως μέλη του Συλλόγου και να ανανεώνουν μέσω αυτού σε χρονιαία βάση την επαγγελματική άδεια ασκήσεως του ιατρικού επαγγέλματος στο νησί.

Ο Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος δεν είναι απλώς ένα επαγγελματικό σώμα, αλλά συμβάλλει με διάφορους τρόπους στο καλό τόσο των ασθενών όσο και της κοινωνίας γενικότερα. Ταυτόχρονα δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στον επιστημονικό, τον κοινωνικό καθώς και τον πολιτιστικό τομέα, διοργανώνοντας επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες, εκδηλώσεις και διαλέξεις.

Ένωση Δήμων Κύπρου

Η Ένωση Δήμων Κύπρου είναι η κύρια οργάνωση Τοπικών Αρχών της Κύπρου. Ο κύριος σκοπός της είναι να συνεισφέρει στην ανάπτυξη της αυτονομίας της τοπικής αυτοδιοίκησης και να ενεργεί ως εκπρόσωπος των συμφερόντων της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας, η Ένωση Δήμων Κύπρου υποστηρίζει δράσεις ευαισθητοποίησης και πρόληψης σε τοπικό επίπεδο, ενισχύοντας την ενημέρωση της κοινωνίας και τη συνεργασία με κοινοτικές υπηρεσίες και οργανισμούς για την προστασία των παιδιών.

Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου

Η Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου εκπροσωπεί τις κοινότητες της χώρας, υποστηρίζοντας την ανάπτυξη και ευημερία των τοπικών κοινωνιών. Σκοπός της είναι η προώθηση και η προστασία των συμφερόντων των κοινοτήτων, η ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης και η εκπροσώπηση των κοινοτήτων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η ΕΚΚ παρέχει υποστήριξη και καθοδήγηση στα μέλη της, διοργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες και συμμετέχει σε διάφορες εθνικές και διεθνείς συνεργασίες για την ανάπτυξη και την ευημερία των κοινοτήτων.

Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ)

Το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ) είναι ένας οργανισμός που ιδρύθηκε με σκοπό την προώθηση και τον συντονισμό των εθελοντικών οργανώσεων. Χάραξε πολιτική στον τομέα της εθελοντικής κοινωνικής πρόνοιας ενώ συνεργάζεται υπεύθυνα με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Κυπριακής Δημοκρατίας για τη διαμόρφωση και εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής του κράτους.

Επίτροπος του Πολίτη

Το Γραφείο του Επιτρόπου του Πολίτη εστιάζει στη διαμόρφωση δημοκρατικής κουλτούρας, ενισχύοντας την αντίληψη ότι κάθε Κύπριος πολίτης, μέσω της ουσιαστικής, υπεύθυνης και ενεργού συμμετοχής του στις δημοκρατικές διαδικασίες, μπορεί να επηρεάσει και να καθορίσει το μέλλον του. Το έργο του Επιτρόπου συνοψίζεται σε τρεις βασικούς πυλώνες: α) τη δημοκρατική συμμετοχικότητα, με προτάσεις, νομοσχέδια και δράσεις για την αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος, β) την πολιτότητα και τη στήριξη της κοινωνικής δράσης για την καταπολέμηση φαινομένων, όπως ο ρατσισμός και η ξеноφοβία, και γ) την ενίσχυση και υποστήριξη των εθελοντικών οργανώσεων.

Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου είναι η ανεξάρτητη ρυθμιστική αρχή που εποπτεύει και ελέγχει τη λειτουργία των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών στην Κύπρο. Στόχος της είναι η διασφάλιση της πολυφωνίας, της αντικειμενικότητας και της ποιότητας του περιεχομένου, καθώς και της προστασίας του κοινού, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

A. 1^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας

Η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας είναι ένα ανεξάρτητο συμβούλιο Τύπου και ηλεκτρονικών μέσων, υπεύθυνο για την αυτορρύθμιση της συμπεριφοράς των ΜΜΕ, γραπτών και ηλεκτρονικών.

Σύνδεσμος Εκδοτών Εφημερίδων & Περιοδικών Κύπρου

Ο Σύνδεσμος Εκδοτών Εφημερίδων & Περιοδικών Κύπρου εκπροσωπεί επιχειρήσεις που εκδίδουν εφημερίδες και περιοδικά σε παγκύπρια βάση.

CYTA

Η CYTA (Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου) είναι ο μεγαλύτερος πάροχος τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών στην Κύπρο. Ως ημικρατικός οργανισμός, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και εξέλιξη των τηλεπικοινωνιών στη χώρα, επενδύοντας συνεχώς σε νέες τεχνολογίες και καινοτόμες λύσεις. Στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής της ευθύνης, η CYTA στηρίζει δράσεις για την προστασία των παιδιών στο διαδίκτυο, προωθώντας την ασφαλή πλοήγηση και συμμετέχοντας ενεργά σε πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης ανηλίκων.

“Hope For Children” CRC Policy Center

Το “Hope For Children” CRC Policy Center είναι ένας Ανεξάρτητος, Διεθνής Ανθρωπιστικός Οργανισμός, με έδρα τη Λευκωσία. Οι κύριοι στόχοι του Οργανισμού περιλαμβάνουν την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών κοινωνικής, ψυχολογικής και νομικής στήριξης σε παιδιά, τη λειτουργία προστατευτικών δομών για παιδιά, την προώθηση προγραμμάτων επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης, καθώς και την υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων και δράσεων για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του παιδιού.

Φορέας Ελέγχου Διαφήμισης

Ο Φορέας Ελέγχου Διαφήμισης είναι μια μη κερδοσκοπική εταιρεία με κύριο αντικείμενο τον έλεγχο των διαφημίσεων που προβάλλονται στην Κύπρο, ώστε να διασφαλίζεται, ότι αυτές είναι νόμιμες, ευπρεπείς και έντιμες, δημιουργώντας πνεύμα κοινωνικής ευθύνης και αλήθειας.

Οι πιο πάνω φορείς θα συνεισφέρουν και θα εμπλουτίσουν την πρωτογενή πρόληψη με τις ακόλουθες δράσεις:

A1. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει τη δημιουργία, επικαιροποίηση και εφαρμογή κατευθυντήριων οδηγιών, πολιτικών και διοικητικών ρυθμίσεων, που ενισχύουν την πρωτογενή πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών.

Στόχος είναι η θεσμική θωράκιση απέναντι στη σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση παιδιών, διασφαλίζοντας ότι οι σχετικές πολιτικές και τα πρότυπα προστασίας εφαρμόζονται με συνέπεια σε όλους τους αρμόδιους φορείς και τομείς.

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Έμφαση της πολιτικής του ΥΠΑΝ θα δοθεί στην προσπάθεια για προώθηση εφαρμογής μαθημάτων, σε όλες τις βαθμίδες και σε όλες τις τάξεις, σε θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, καθώς και σε άλλα κοινωνικά θέματα που συνδέονται άμεσα με το θέμα, όπως ισότητα φύλων, καταπολέμηση ρατσισμού, ασφάλεια στο διαδίκτυο και σχολικός εκφοβισμός. Παράλληλα, η προσπάθεια του ΥΠΑΝ θα επικεντρωθεί στη στήριξη, στη λογοδότηση και στον έλεγχο της εφαρμογής της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης από τα σχολεία.	Κάθε σχολική χρονιά	ΥΠΑΝ ΦΩΝΗ

Α. 1^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Διασύνδεση των θεμάτων πρόληψης του ΥΠΑΝ, όπως της Εθνικής Στρατηγικής για την Πρόληψη και Διαχείριση της Βίας στα Σχολεία, της Αντιρατσιστικής Πολιτικής του ΥΠΑΝ «Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού & Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών», Βίας στην Οικογένεια, με το θέμα της Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών.	Κάθε σχολική χρονιά	ΥΠΑΝ ΦΩΝΗ
Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών γύρω από το θέμα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης των παιδιών - Δέσμευση στην υλοποίηση του Αναλυτικού Προγράμματος: Γνωστοποίηση/Υπενθύμιση, μέσω εγκυκλίου προς τα σχολεία, με την έναρξη κάθε σχολικής χρονιάς των εξής: - Κείμενο πολιτικής Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση https://enimerosi.moec.gov.cy/archeia/1/ypp5075b - Εγχειρίδια εκπαιδευτικού για σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, που αποστάληκαν στα σχολεία και είναι αναρτημένα στον ιστοχώρο του ΥΠΑΝ (ιστοσελίδα για το εκπαιδευτικό υλικό του μαθήματος της Αγωγής Υγείας https://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/didaktiko-yliko http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/oikiaki_oikonomia/index.html - Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού για Αναγνώριση και Διαχείριση Περιστατικών Σεξουαλικής Κακοποίησης http://enimerosi.moec.gov.cy/archeia/1/ypp16619 - Συνέχιση Πρωτοκόλλου Συνεργασίας μεταξύ Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και Οργανισμού HFC Hope For Children CRC Policy Center για διαχείριση περιπτώσεων σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών στο πλαίσιο λειτουργίας του Σπιτιού του Παιδιού http://enimerosi.moec.gov.cy/archeia/1/ypp7700a Συμπερίληψη του θέματος της προστασίας των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση και σεξουαλική εκμετάλλευση και την κακοποίηση παιδιών στο διαδίκτυο, στην πρώτη συνεδρίαση του Διδασκαλικού/Καθηγητικού Συλλόγου, ώστε να επιβεβαιώνεται από τη Διεύθυνση του Σχολείου, ότι οι εκπαιδευτικοί είναι ενήμεροι για τις σχετικές εγκύκλιες οδηγίες και για το πρωτόκολλο ενεργειών διαχείρισης περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών καθώς και για το σχετικό Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού. Τα θέματα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, θα πρέπει να τυγχάνουν αξιολόγησης από τους αρμόδιους Επιθεωρητές μαθημάτων, όπως οποιοδήποτε άλλο μάθημα. Οι υπεύθυνοι Επιθεωρητές μαθημάτων θα πρέπει να ενημερώνουν τη Συντονιστική Επιτροπή του ΥΠΑΝ για τα θέματα σεξουαλικής κακοποίησης, με στόχο την κάλυψη των πιθανών αναγκών των εκπαιδευτικών, όσον αφορά την επιμόρφωσή τους.	2025-2028	ΥΠΑΝ ΦΩΝΗ
Δημιουργία ομάδας στήριξης στο ΥΠΑΝ για εκπαιδευτικούς ή άλλους λειτουργούς οι οποίοι προχωρούν σε καταγγελία για σεξουαλική κακοποίηση ή εκμετάλλευση παιδιού ή κακοποίηση παιδιών στο διαδίκτυο. Πιθανές μορφές στήριξης θα είναι: ψυχολογική, συμβουλευτικές νομικές υπηρεσίες, σύνδεσμος με δικτυικές αρχές.	2025-2028	ΥΠΑΝ ΦΩΝΗ
Ενίσχυση επίβλεψης της εφαρμογής του αναλυτικού προγράμματος.	2025-2028	ΥΠΑΝ ΦΩΝΗ
Δημιουργία μηχανισμού καταγραφής των αναγκών των εκπαιδευτικών.	2025-2028	ΥΠΑΝ ΦΩΝΗ
Στο μάθημα πληροφορικής να προστεθούν αναφορές στα θέματα ασφάλειας κατά τη χρήση του διαδικτύου.	2025-2028	ΥΠΑΝ ΦΩΝΗ

A. 1^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Έλεγχος ένταξης δράσεων που αφορούν στην Ανώτερη Εκπαίδευση για την εφαρμογή της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, όπως αναφέρεται στον νόμο του 2022.	2025-2028	ΥΠΑΝ ΦΩΝΗ
Προώθηση εγκυκλίου προς εθελοντικούς ή φιλανθρωπικούς οργανισμούς για τη νομική υποχρέωση της απαραίτητης προσκόμισης πιστοποιητικού λευκού ποινικού μητρώου σχετικά με σεξουαλικά αδικήματα εναντίον παιδιών, από τους εργοδοτούμενους, οι οποίοι απασχολούνται στα προγράμματα με παιδιά.	2025-2028	ΠΣΣΕ ΦΩΝΗ
Δημιουργία και προώθηση στους επαγγελματίες υγείας πρωτοκόλλου εξέτασης παιδιών για τα οποία υπάρχει υποψία σεξουαλικής κακοποίησης.	2025-2028	ΠΙΣ Επιστημονικές Εταιρείες ΥΥ ΟΚΥΠΥ ΦΩΝΗ
Ετοιμασία και προώθηση εγχειριδίου επαγγελματιών υγείας σχετικά με την αναγνώριση και αναφορά περιστατικού σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκου.	2025-2028	ΠΙΣ Επιστημονικές Εταιρείες ΥΥ ΟΚΥΠΥ Αστυνομία Κύπρου ΦΩΝΗ
Χειρισμός των περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης από τους Λειτουργούς της Σχολιατρικής Υπηρεσίας που συμμετέχουν στην Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης στα σχολεία με βάση το ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ.	2025-2028	ΥΥ (ΙΥ & ΥΔΥ)
Σχεδιασμός και ανάπτυξη προγράμματος ολοκληρωμένης ψυχολογικής παρακολούθησης (στήριξης/θεραπείας) και πρόσληψη Δικανικών Ψυχολόγων, κάτι το οποίο βρίσκεται ήδη υπό συζήτηση με το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης (με αγορά υπηρεσιών-υπεύθυνο το ΥΔΔΤ) για την εκτίμηση των ψυχολογικών δεικτών επικινδυνότητας για νέα διάπραξη παρόμοιου αδικήματος για καταδικασθέντες θύτες για σεξουαλικά αδικήματα σε βάρος ανηλίκων που έχουν αποφυλακιστεί.	2025-2028	ΥΥ (ΥΨΥ)
Συλλογή πληροφοριών για το περιεχόμενο προγραμμάτων στήριξης/θεραπείας Σεξουαλικά Αδικοπραγούντων κατά Ανηλίκων που λειτουργούν με επιτυχία στο εξωτερικό εντός και εκτός φυλακών από το Τμήμα Ειδικής Ψυχολογίας της ΔΥΨΥ.	2025-2028	ΥΥ (ΥΨΥ) ΦΩΝΗ ΔΥΨΥ - ΟΚΥΠΥ
Διανομή του εγχειριδίου «Σεξουαλική Κακοποίηση στον Αθλητισμό» στους εργοδοτούμενους και εποπτευόμενους από τον ΚΟΑ και την ΚΟΕ για τον εντοπισμό περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης, τον εντοπισμό παιδιών τα οποία πιθανό να βρίσκονται σε αυξημένο κίνδυνο να υποστούν κάποιου είδους σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης και για τη διαδικασία αντιμετώπισης των περιστατικών.	2025-2028	ΚΟΑ ΚΟΕ ΦΩΝΗ
Αποστολή ενημερωτικής εγκυκλίου προς τις Αθλητικές Ομοσπονδίες για τις νομικές υποχρεώσεις τους, όπως για παράδειγμα, την απαραίτητη προσκόμιση πιστοποιητικού λευκού ποινικού μητρώου από σεξουαλικά αδικήματα εναντίον παιδιών, από τους ομοσπονδιακούς και σωματειακούς προπονητές και την υποχρέωση του οποιουδήποτε εμπλεκόμενου να προβεί σε καταγγελία στις αρμόδιες αρχές, όταν έχει πληροφορηθεί, διαπιστώσει ή υπήρξε μάρτυρας πρόκλησης «βλάβης» εις βάρος παιδιού.	2025-2028	ΚΟΑ ΦΩΝΗ

Α. 1^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Αποστολή ενημερωτικής εγκυκλίου προς τους Δήμους για τις νομικές υποχρεώσεις τους, όπως για παράδειγμα, την απαραίτητη προσκόμιση πιστοποιητικού λευκού ποινικού μητρώου για σεξουαλικά αδικήματα εναντίον παιδιών από τους εργοδοτούμενους οι οποίοι απασχολούνται στα προγράμματα με παιδιά και την υποχρέωση του οποιουδήποτε εμπλεκόμενου να προβεί σε καταγγελία στις αρμόδιες αρχές, όταν έχει πληροφορηθεί, διαπιστώσει ή υπάρξει μάρτυρας πρόκλησης «βλάβης» εις βάρος παιδιού.	2025-2028	Ένωση Δήμων Ένωση Κοινοτήτων ΦΩΝΗ
Πρόσβαση στα προγράμματα της CYTA για Γονικό Έλεγχο του διαδικτύου στο σπίτι από την ιστοσελίδα της Επιτροπής Εφαρμογής Εθνικής Στρατηγικής για πελάτες της Cyta.	2025-2028	CYTA ΜΚΟ ΦΩΝΗ
Ανάπτυξη ή δημιουργία ενός νέου Κώδικα Δεοντολογίας για τα ΜΜΕ με πληροφορίες ως προς τη σωστή παρουσίαση εικόνων παιδιών.	2025-2028	ΦΩΝΗ
Συνεργασία με την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, την Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, τον Σύνδεσμο Εκδοτών Κύπρου και τον Σύνδεσμο Ηλεκτρονικών Μέσων Ενημέρωσης για την υιοθέτηση και εφαρμογή του νέου Κώδικα Δεοντολογίας για τη δημοσιοποίηση και χειρισμό θεμάτων σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών.	2025-2028	ΦΩΝΗ Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας Σύνδεσμος Εκδοτών Εφημερίδων & Περιοδικών Κύπρου
Συνεργασία με τον Φορέα Ελέγχου Επικοινωνίας για τον καθορισμό νέου κώδικα παρουσίασης παιδιών σε εμπορικές διαφημίσεις.	2025-2028	ΦΩΝΗ Φορέας Ελέγχου Επικοινωνίας (ΦΕΔ)
Εξεύρεση και ενημέρωση άλλων φορέων που μπορούν να συμπεριληφθούν στην Εθνική Στρατηγική.	2025-2028	ΦΩΝΗ



A2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

Η εκπαίδευση των επαγγελματιών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στην πρόληψη και στην αποτελεσματική αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών.

Μέσω στοχευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, οι επαγγελματίες αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να είναι σε θέση να εντοπίζουν τα πρώτα σημάδια κακοποίησης και να αντιδρούν με τον κατάλληλο τρόπο, διασφαλίζοντας τη σωματική και ψυχική υγεία των παιδιών.

Η εκπαίδευση αυτή περιλαμβάνει όχι μόνο την αναγνώριση των συμπτωμάτων και της συμπεριφοράς που μπορεί να υποδηλώνουν κακοποίηση, αλλά και την κατανόηση των νομικών και ηθικών υποχρεώσεων των επαγγελματιών, καθώς και την εφαρμογή πρωτοκόλλων για τη σωστή διαχείριση αυτών των περιστατικών.

Οι πιο κάτω δράσεις συνοψίζουν την εκπαίδευση επαγγελματιών, όπως εκπαιδευτικοί, κλινικοί ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, λειτουργοί Κοινωνικών Υπηρεσιών, επαγγελματίες υγείας, αστυνομικοί, νομικοί, δικαστές και άλλοι επαγγελματίες που παίζουν καθοριστικό ρόλο στην αναγνώριση, αναφορά και προστασία των παιδιών που ενδέχεται να έχουν πέσει θύματα κακοποίησης. Επιπλέον, θεωρείται σημαντικό να αναφερθεί η επιμόρφωση των μελλοντικών επαγγελματιών, ειδικότερα των φοιτητών/φοιτητριών των Επιστημών της Αγωγής.

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Αξιοποίηση του θεσμού των Σεμιναρίων σε Σχολική Βάση για προώθηση εκπαίδευσης σε θέματα που άπτονται της Εθνικής Στρατηγικής: - Δραστηριότητες για προαγωγή της έμφυλης ισότητας σε παιδιά της Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης (σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα) - Σεξουαλική Αγωγή και Πρόληψη Περιστατικών Κακοποίησης - Ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας - Διαχείριση συγκρούσεων - Ανάπτυξη θετικού κλίματος στο σχολείο - Πειθαρχία και Προώθηση Θετικής Συμπεριφοράς - Ανθρώπινες σχέσεις και διαχείριση κρίσεων στη σχολική κοινότητα - Γονική εμπλοκή και συνεργασία γονέων - παιδαγωγών - Ανάπτυξη θετικών σχέσεων σχολείου - οικογένειας - Ενίσχυση γονικής εμπλοκής - Διαχείριση προβληματικών συμπεριφορών μαθητών - Πρόληψη και αντιμετώπιση της παραβατικής συμπεριφοράς - Εκφοβιστική Συμπεριφορά - Εφαρμόζοντας την αντιρατσιστική πολιτική του ΥΠΑΝ: προκλήσεις στη διαχείριση ρατσιστικών περιστατικών - Καλλιεργώντας ενσυναίσθηση	Κάθε σχολική χρονιά	ΠΙ ΥΕΨ ΥΣΕΑ ΔΔΕ ΔΜΕ ΔΤΕΕΚ ΜΚΟ ΦΩΝΗ
Συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, όλων των βαθμίδων, που εμπλέκονται σε θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, με απώτερο στόχο την ενίσχυση του εκπαιδευτικού έργου για την εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος. Στοχευμένες επιμορφώσεις που συμπεριλαμβάνουν κεντρικές επιμορφώσεις, σεμινάρια σε σχολική βάση, προαιρετικά σεμινάρια, σε εκπαιδευτικούς Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης που διδάσκουν το μάθημα της Αγωγής Υγείας. Επιμόρφωση Διευθυντών και Διευθυντριών Δημοτικής Εκπαίδευσης στο μάθημα της Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης. Συνεχής ενημέρωση, επιμόρφωση και ευαισθητοποίηση όλων των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων (δημοτικής/μέσης γενικής-μέσης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης) για τα χαρακτηριστικά και τις επιπτώσεις της σεξουαλικής εκμετάλλευσης, της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών και της απεικόνισης υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, για τις διαδικασίες/τεχνικές χειρισμού περιστατικών, τα πρωτόκολλα συνεργασίας με Υπηρεσίες, για το νομικό πλαίσιο. Επιμορφωτικές συναντήσεις με νεοπροσχθέντες/είσες διευθυντές/ντριες και βοηθούς διευθυντές/ντριες, όλων των βαθμίδων, και επανάληψη των δράσεων, όπου κρίνεται αναγκαίο.	Κάθε σχολική χρονιά, για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης στη βάση των διαγνωσμένων αναγκών, των εκπαιδευτικών	ΠΙ/ΠΑΒΙΣ ΥΕΨ ΥΣΕΑ Συντονιστική Επιτροπή Πρόληψης και Καταπολέμησης Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών Πανεπιστήμιο Κύπρου Άλλα Πανεπιστήμια ΜΚΟ Αστυνομία Κύπρου ΥΚΕ/ΥΦΚΠ ΦΩΝΗ ΥΠΑΝ Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Α. 1^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων της ΥΕΨ, Καθηγητών Συμβούλων (ΥΣΕΑ) και Επιθεωρητών/Επιθεωρητριών όλων των βαθμίδων για ενίσχυση του ρόλου τους στην καθοδήγηση και υποστήριξη των σχολείων.	Κάθε σχολική χρονιά	ΥΠΑΝ Hope for Children ΦΩΝΗ
Δημιουργία πρόνοιας επιμόρφωσης νεοεισερχόμενων εκπαιδευτικών σε κάθε βαθμίδα.	2025-2028	ΥΠΑΝ ΠΙ ΦΩΝΗ
Επιμόρφωση εκπαιδευτικών που εργάζονται στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης (ΚΙΕ).	2025-2028	ΥΠΑΝ ΠΙ ΦΩΝΗ
Επιμόρφωση εκπαιδευτικών που εργάζονται στα θερινά σχολεία.	2025-2028	ΥΠΑΝ ΠΙ ΦΩΝΗ
Επιμόρφωση των ειδικών εκπαιδευτικών που εργάζονται σε ειδικά σχολεία και ειδικών εκπαιδευτικών που εργάζονται σε ειδικές μονάδες της δημοτικής, μέσης γενικής και μέσης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, για ενίσχυση των νέων με μαθησιακές δυσκολίες ή/και νοητική αναπηρία, ώστε να μπορούν να προστατεύουν τον εαυτό τους από τη σεξουαλική κακοποίηση και τη βία - Εφαρμογή του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «Keep me safe».	2025-2028	ΠΙ Ειδική Εκπαίδευση Συντονιστική Επιτροπή Πρόληψης και Καταπολέμησης Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών ΚΣΟΠ ΦΩΝΗ
Επιμόρφωση προπτυχιακών φοιτητών των Επιστημών της Αγωγής στα θέματα πρόληψης της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών σε συνεργασία με ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης.	2025-2028	ΥΠΑΝ (Διεύθυνση Ανώτερης Εκπαίδευσης - ΔΑΕ - του ΥΠΑΝ Πανεπιστήμια ΦΩΝΗ
Ενημέρωση και ενίσχυση με υλικό όπου χρειάζεται, Ανώτερης Εκπαίδευσης για εφαρμογή της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, όπως αναφέρεται στον νόμο του 2022.	2025-2028	ΥΠΑΝ (Διεύθυνση Ανώτερης Εκπαίδευσης του ΥΠΑΝ) ΦΩΝΗ
Σχεδιασμός μηχανισμού ελέγχου και καταγραφής της εφαρμογής της πρόληψης.	2025-2028	ΥΠΑΝ ΥΥ ΥΚΕ ΦΩΝΗ
Σχεδιασμός προγράμματος εξειδίκευσης και εκπαίδευσης λειτουργών των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας, οι οποίοι ασχολούνται με υπόπτους, καταδικασθέντες θύτες και αποφυλακισθέντες για παραπτώματα σεξουαλικής κακοποίησης.	2025-2028	ΥΥ (ΥΨΥ, ΔΝΥ) ΦΩΝΗ
Διεξαγωγή ενημερωτικών ημερίδων και σεμιναρίων εξειδίκευσης και εκπαίδευσης για επαγγελματίες υγείας / Διοργάνωση και υλοποίηση γενικής και ειδικής εκπαίδευσης Επαγγελματιών Υγείας ιδιωτικού και Δημόσιου τομέα (Ψυχολόγοι, Ψυχίατροι/Νοσηλεύτες/ Παιδίατροι κ.ά.) με θέματα σχετικά με τη σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών.	2025-2028	ΥΥ (ΥΨΥ, ΔΝΥ) ΟΚΥΠΥ ΠΙΣ ΦΩΝΗ
Εξειδικευμένη επιμόρφωση ομάδας λειτουργών ΥΚΕ για την αναγνώριση και τον εντοπισμό ευάλωτων ομάδων σε υψηλό κίνδυνο κακοποίησης - παραμέλησης σεξουαλικής παραβίασης παιδιών.	2025-2028	ΥΚΕ/ΥΦΚΠ ΦΩΝΗ

A. 1^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Σχεδιασμός και προώθηση προγραμμάτων/σεμιναρίων εκπαίδευσης για ενήλικες που ασχολούνται με παιδιά μέσω αθλητισμού, με έμφαση στους προπονητές οι οποίοι έχουν, ως συνήθως, πιο στενή σχέση με τα παιδιά.	2025-2028	ΚΟΑ ΦΩΝΗ
Εκπαίδευση των Συντονιστών της Κυπριακής Παιδοβουλής όλων των επαρχιών.	2025-2028	ΠΣΕΠΕΠ ΦΩΝΗ
Εκπαίδευση και ενημέρωση δημοσιογράφων για την ευαισθητοποίησή τους όσον αφορά την παρουσίαση παιδιών στα ΜΜΕ.	2025-2028	ΦΩΝΗ ΥΚΕ/ΥΦΚΠ Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, Σύνδεσμος Εκδοτών Κύπρου Σύνδεσμος Ηλεκτρονικών Μέσων Ενημέρωσης Αστυνομία Κύπρου
Εκπαίδευση προσωπικού φορέων που ασχολούνται με τη διοργάνωση προγραμμάτων απασχόλησης παιδιών για τη σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση παιδιών.	2025-2028	ΜΚΟ ΦΩΝΗ Συντεχνίες Θρησκευτικά Σύνολα Δήμοι Οργανωμένα Σύνολα

A3. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙΣ ΓΟΝΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΩΝ

Η εκπαίδευση των γονιών και των παιδιών αποτελεί βασική προϋπόθεση για την πρόληψη και την προστασία από τη σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση. Η έγκαιρη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση συμβάλλουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων αναγνώρισης, αντίδρασης και αναφοράς περιστατικών κακοποίησης, ενισχύοντας την ασφάλεια των παιδιών σε κάθε περιβάλλον.

Μέσω στοχευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, οι γονείς αποκτούν τα απαραίτητα εργαλεία για να προστατεύσουν τα παιδιά τους, ενώ οι ανήλικοι ενημερώνονται με τρόπο κατάλληλο για την ηλικία τους σχετικά με τα δικαιώματά τους, τα όρια του σώματός τους και τις ασφαλείς συμπεριφορές. Η ενίσχυση του διαλόγου και η καλλιέργεια εμπιστοσύνης μέσα στην οικογένεια, συμβάλλουν στην πρόληψη και στη δημιουργία ενός προστατευτικού πλαισίου για κάθε παιδί.

Οι οργανωμένοι γονείς, εκπροσωπούμενοι από την Παγκύπρια Συνομοσπονδία Γονέων Δημοτικής Εκπαίδευσης, την Παγκύπρια Συνομοσπονδία Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημοσίων Σχολείων Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης, την Παγκύπρια Ομοσπονδία Συνδέσμων Γονέων & Κηδεμόνων Ιδιωτικών Σχολείων και την Παγκύπρια Συνομοσπονδία Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων και τη Σχολή Γονέων, έχουν ήδη ενημερωθεί για τις προτεινόμενες, από το Υπουργείο δράσεις και έχουν εκφράσει την υποστήριξή τους σε αυτές καθώς και την προθυμία τους να συμβάλουν με κάθε τρόπο στον ορθό σχεδιασμό των προαναφερόμενων δράσεων καθώς και οποιωνδήποτε άλλων που πιθανόν να προκύψουν στην πορεία, για την προώθηση και εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής.

Για τα παιδιά, η έγκαιρη και συνεχής εκπαίδευση, τα καθιστά πιο ικανά να προστατεύσουν τον εαυτό τους και να αναγνωρίσουν τη σημασία της αναφοράς σε περίπτωση απειλής ή κακοποίησης. Ωστόσο, τα μηνύματα όσο και η ενημέρωση για την προστασία από τη σεξουαλική κακοποίηση πρέπει να γίνονται με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε να γίνονται κατανοητά από όλα τα παιδιά. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στα παιδιά και τους νέους με αναπηρίες, δεδομένου ότι πολλές φορές έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να πέσουν θύματα σεξουαλικής κακοποίησης και συχνά δεν διαθέτουν τους απαραίτητους μηχανισμούς προστασίας ή ενημέρωσης.

Α. 1^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

Στο πλαίσιο αυτό συνοψίζονται οι ακόλουθες δράσεις για την εκπαίδευση γονιών και παιδιών:

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Επικοινωνία/αλληλοενημέρωση/συζήτηση σε συναντήσεις με τους οργανωμένους γονείς (Ομοσπονδίες, Συνομοσπονδίες) όλων των βαθμίδων - Ανάπτυξη κοινών δράσεων με τη «Φωνή».	2025-2028	ΥΠΑΝ Ομοσπονδίες/ Συνομοσπονδίες Γονέων ΦΩΝΗ
Επιμόρφωση/ενημέρωση γονέων Διεξαγωγή διαλέξεων και εργαστηρίων σε σχέση με το θέμα της προστασίας των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση, τη σεξουαλική κακοποίηση και την κακοποίηση παιδιών στο Διαδίκτυο Προσφορά σχετικών Σεμιναρίων για Γονείς από ΠΙ/ΠΑΒΙΣ:	Κάθε σχολική χρονιά	ΠΙ/ΠΑΒΙΣ Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου ΥΕΨ Ομοσπονδίες- Συνομοσπονδίες Γονέων Σχολικές Εφορείες ΜΚΟ Σχολή Γονέων ΦΩΝΗ Hope for Children ΚΣΟΠ
Δημιουργία προγράμματος εκπαίδευσης γονέων σε χώρους εργασίας.	2025-2028	ΦΩΝΗ ΜΚΟ
Ανάπτυξη δράσεων ενημέρωσης των παιδιών για το θέμα της ασφαλούς χρήσης του Διαδικτύου και υποχρεωτική συμπερίληψη των δράσεων αυτών στον ετήσιο προγραμματισμό του σχολείου.	Κάθε σχολική χρονιά	ΥΠΑΝ ΠΙ ΥΕΨ Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου Κύπρου CYberSafety Κυβερνητικοί και Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί CYTA ΦΩΝΗ
Διενέργεια μιας τουλάχιστον διάλεξης ετησίως προς τα παιδιά με θέμα την ασφάλεια στο διαδίκτυο, σε κάθε σχολείο και σε κάθε βαθμίδα.	Κάθε σχολική χρονιά από τον Σεπτέμβριο 2021	ΥΠΑΝ CYTA ΦΩΝΗ
Εφαρμογή του αναλυτικού προγράμματος με θέμα τη Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των μαθητών και μαθητριών, όλων των βαθμίδων και σε όλες τις τάξεις, ώστε η εκπαίδευση να προσφέρεται οργανωμένα, ολοκληρωμένα και με βάση την ηλικία και τον βαθμό ωριμότητας των μαθητών.	Κάθε σχολική χρονιά	ΥΠΑΝ ΦΩΝΗ
Βιωματικά εργαστήρια εντός και εκτός σχολείου σε θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης (την έννοια της συναίνεσης, τα όρια, την αυτοδιαχείριση, την αναγνώριση και διαχείριση συναισθημάτων, ενημέρωση για τον ορισμό και τα είδη της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών και σεξουαλικής κακοποίησης στο διαδίκτυο) με απώτερο στόχο την προστασία των παιδιών από όλες τις μορφές σεξουαλικής βίας.	Κάθε σχολική χρονιά	ΥΠΑΝ ΜΚΟ ΦΩΝΗ

Α4. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

Για την πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών ο καθένας οφείλει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Πολλές φορές, άτομα βρίσκονται, άμεσα ή έμμεσα, αντιμέτωπα με τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών αλλά δεν αντιδρούν, είτε λόγω άγνοιας, είτε λόγω φόβου. Αυτοί ονομάζονται «παρευρισκόμενοι» (Bystanders) και προέρχονται από κάθε φάσμα της κοινωνίας.

Οι περισσότεροι από τους «παρευρισκόμενους» δεν γνωρίζουν τις επιπτώσεις της απραξίας τους, η οποία μπορεί να έχει τραγικό αντίκτυπο στη ζωή του θύματος. Θα μπορούσε επίσης να λησθεί πως αυτή η απραξία, μπορεί να οδηγήσει σε ενθάρρυνση των δραστών να συνεχίσουν τις ενέργειές τους.

Δεδομένου του ότι οι «παρευρισκόμενοι» προέρχονται από διάφορες κοινωνικές ομάδες, οι δράσεις για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης πρέπει να επικεντρώνονται στην ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση του κοινού, με στόχο να επισημανθούν τα εξής:

- Ο καθένας έχει ουσιαστικό ρόλο να διαδραματίσει στην πρόληψη της σεξουαλικής βίας,
- Η ενημέρωση σχετικά με την έκταση της σεξουαλικής βίας προς τα παιδιά.
- Οι δεξιότητες για την παρέμβαση σε καταστάσεις που ενδέχεται να οδηγήσουν σε σεξουαλική βία.
- Πού μπορεί να απευθυνθεί κάποιος για συμβουλές και υποστήριξη σχετικά με τον χειρισμό τέτοιων καταστάσεων.
- Η ασφάλεια στο διαδίκτυο.
- Οι δεξιότητες για τη λήψη ενημερωμένων επιλογών σε σχέση με την αναφορά περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης ή εκμετάλλευσης ανηλίκων.

Ως εκ τούτου, ο πιο αποτελεσματικός τρόπος προσέγγισης των «παρευρισκομένων» είναι μέσω μιας ευρείας εκστρατείας ενημέρωσης και πληροφόρησης, η οποία θα περιλαμβάνει τη συνεργασία με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) για τη διάδοση των μηνυμάτων στο ευρύ κοινό και για την αύξηση της ευαισθητοποίησης σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Επιπλέον, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι υπάρχει μια πλούσια «δεξαμενή» γνώσεων και δεξιοτήτων στους ΜΚΟ, εθελοντικούς και φιланθρωπικούς οργανισμούς, όσον αφορά την πρωτογενή πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω η Εθνική Στρατηγική περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις:

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Δημιουργία και προώθηση ενημερωτικού υλικού για παιδιά.	2025-2028	Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου Κύπρου - CYberSafety ΥΠΑΝ Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου ΦΩΝΗ
Επαναπροσέγγιση ομοσπονδιών και συνομοσπονδιών γονέων.	2025-2028	ΥΠΑΝ ΦΩΝΗ
Συνεργασίες με συνδικαλιστικές οργανώσεις.	2025-2028	ΥΠΑΝ ΦΩΝΗ
Σχεδιασμός εκστρατειών ενημέρωσης που θα απευθύνονται στο ευρύ κοινό (π.χ. τηλεοπτικά και έντυπα μέσα, μέσα μαζικής επικοινωνίας και κοινωνικής δικτύωσης).	2025-2028	ΦΩΝΗ
Σχεδιασμός και υλοποίηση εκστρατειών ενημέρωσης ιατρών πρώτης γραμμής σε συνεργασία με τη «Φωνή».	2025-2028	ΠΙΣ Επιστημονικές Εταιρείες ΥΥ ΟΚΥΠΥ ΦΩΝΗ

Α. 1^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Διεξαγωγή ενημερωτικών ημερίδων και σεμιναρίων για γονείς και επαγγελματίες σε τοπικό επίπεδο.	2025-2028	Ένωση Δήμων Ένωση Κοινοτήτων ΦΩΝΗ
Συντονισμός ΜΚΟ για την εκπαίδευση και ενεργοποίηση εθελοντών, οι οποίοι να παρεμβαίνουν στην ευρύτερη κοινότητα (κοινοτικά κέντρα, χώρους ψυχαγωγίας κτλ) με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για τη σεξουαλική κακοποίηση και σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών.	2025-2028	Γραφείο του Επιτρόπου του Πολίτη ΠΣΕΕ ΦΩΝΗ
Ενημερωτικά εργαστήρια στα Πολύκεντρα του Οργανισμού Νεολαίας σε όλες τις επαρχίες.	2025-2028	Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου ΦΩΝΗ
Βιωματικό εργαστήριο 13 ^{ης} , 14 ^{ης} & 15 ^{ης} θητείας Κυπριακής Παιδοβουλής.	2025-2028	ΠΣΕΠΕΠ ΦΩΝΗ
Μεσογειακό εκπαιδευτικό σεμινάριο σε συνεργασία και με το ΜCM και το ΜCMCC με έμφαση στους κινδύνους και την προστασία από σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση και την απεικόνιση υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο.	2025	ΠΣΕΠΕΠ ΦΩΝΗ
Εκστρατεία για ενημέρωση του κοινού ως προς τις επιπτώσεις της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο.	2025-2028	ΥΔΔΤ (Αστυνομία Κύπρου) ΦΩΝΗ



Β.1 ΣΤΟΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΟΥΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

Ο στόχος της δευτερογενούς πρόληψης είναι η άμεση και έγκαιρη ανταπόκριση στα αρχικά προβλήματα προτού αυτά επιδεινωθούν.

Η δευτερογενής πρόληψη στοχεύει στο να εντοπίσει, μέσα στον γενικό πληθυσμό, τις ευάλωτες εκείνες κοινωνικές ομάδες, οικογένειες ή άτομα, τα οποία υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να αναπτύξουν επικίνδυνες συμπεριφορές («υψηλού κινδύνου») σχετικά με την κακοποίηση των παιδιών¹. Οι ομάδες αυτές διαθέτουν ένα ή περισσότερους «παράγοντες κινδύνου» (risk factors), οι οποίοι, όπως έχει προκύψει από εμπειρικές έρευνες, πιθανολογούν κάποια προδιάθεση για κακοποίηση-παραμέληση.

Φυσικά επ' ουδενί δεν πρέπει να ερμηνευτεί η δευτερογενής πρόληψη ως τρόπος χαρακτηρισμού ενός γονέα ή μιας οικογένειας ως «επικίνδυνης για κακοποίηση» αλλά ως «σε υψηλή προτεραιότητα για παροχή βοήθειας» μέσω των ενδεικνυόμενων υπηρεσιών. Η έγκαιρη στήριξη των ομάδων αυτών μπορεί να προλάβει σημαντικά τις περισσότερες μορφές της κακοποίησης παιδιών. Ο στόχος είναι να εντοπιστούν, ούτως ώστε να τους παρασχεθεί η όσο το δυνατόν άμεση υποστήριξη, ώστε να μην εκδηλώσουν οποιαδήποτε προδιάθεση για κακοποίηση.

Οι δράσεις για τη δευτερογενή πρόληψη στρέφονται στον επανασχεδιασμό της δομής κάποιων υπηρεσιών έτσι ώστε αυτές να επικεντρωθούν στην έγκαιρη παρέμβαση, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης των κόμβων στήριξης της οικογένειας σε όλα επίπεδα που άπτονται, για παράδειγμα, θεμάτων υγείας και κοινωνικής φροντίδας.

Σημειώνεται ότι βάσει των στοιχείων που τηρεί το Σπίτι του Παιδιού, από το 2017 μέχρι σήμερα, σε 52,3% των περιπτώσεων (μέσος όρος ετών) η οικογένεια είχε προηγούμενη επαφή και συνεργασία με τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ), και σε 26,1% των περιπτώσεων (μέσος όρος ετών) υπήρχε προγενέστερη εμπλοκή της Αστυνομίας. Σε καμία από αυτές τις περιπτώσεις δεν είχε γίνει παρέμβαση δευτερογενούς πρόληψης για να αποτραπεί το περιστατικό σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης.

Β.2 ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ

Στις προαναφερόμενες δράσεις, σε σχέση με την πρωτογενή πρόληψη, έχουν ήδη επισημανθεί δράσεις, οι οποίες θα ενεργήσουν και ως δράσεις δευτερογενούς πρόληψης. Αυτές είναι τα εγχειρίδια, τα οποία θα δημιουργηθούν και μέσα από τα οποία θα παρέχεται καθοδήγηση ως προς τον εντοπισμό παιδιών, τα οποία για διάφορους λόγους αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο να καταστούν θύματα.

Στο πλαίσιο της ΕΣ και σε συνεργασία με τη «ΦΩΝΗ», οι πιο κάτω φορείς θα δημιουργήσουν και θα διανέμουν σχετικά εγχειρίδια:

- (α) Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού
- (β) Ένωση Δήμων
- (γ) Γραφείο Επιτρόπου του Πολίτη
- (δ) Υπουργείο Υγείας - ΟΚΥΠΥ - ΠΙΣ - ΦΩΝΗ

Β.3 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

Οι επαγγελματίες οι οποίοι έχουν συχνή επαφή με παιδιά καθώς και με ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, οικογένειες ή άτομα, τα οποία μπορούν να θεωρηθούν ως «υψηλού κινδύνου» σχετικά με την κακοποίηση των παιδιών, πρέπει να εκπαιδεύονται ούτως ώστε:

- (α) Να μπορούν να εντοπίζουν τις ευάλωτες οικογένειες ή/και άτομα «υψηλού κινδύνου» ή/και να μπορούν να διακρίνουν τους παράγοντες κινδύνου.
- (β) Να γνωρίζουν πώς να συμπεριφερθούν και τι διαδικασίες πρέπει να ακολουθήσουν, εφόσον εντοπίσουν τις ευάλωτες ομάδες ή/και άτομα «υψηλού κινδύνου».

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα του «Σπιτιού του Παιδιού», από την έναρξη της λειτουργίας του τον Σεπτέμβριο του 2017 στη Λευκωσία και την επέκταση των δραστηριοτήτων του στις υπόλοιπες επαρχίες από τον Σεπτέμβριο του 2018, έχουν παραπεμφθεί περισσότερα από 2.500 παιδιά, συμπεριλαμβανομένων και περιπτώσεων επαναλαμβανόμενων αναφορών για το ίδιο παιδί.

¹ Βλ. Αγάθωνος-Γεωργοπούλου Ε. (επιμ.) (1998), Οδηγός για την Αναγνώριση και Αντιμετώπιση της Κακοποίησης και Παραμέλησης του Παιδιού, Αθήνα, Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, σ. 41.

Επίσης, Agathonos-Georgopoulou H., Browne K., (1997), "The Prediction of Child Maltreatment in Greek Families", Child Abuse and Neglect, Volume 21, pp. 722

Β. 2^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, κατά μέσο όρο, μόνο το 4,8% των παιδιών αποκάλυψε την κακοποίηση, είτε αυτοβούλως, είτε μέσω τρίτου προσώπου σε Κοινωνικό Λειτουργό. Επιπλέον, αν και στο 52,3% των περιπτώσεων (μέσος όρος ετών) η οικογένεια είχε προηγούμενη επαφή και συνεργασία με τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ) και στο 26,1% των περιπτώσεων (μέσος όρος ετών) υπήρχε προγενέστερη εμπλοκή της Αστυνομίας, η αποκάλυψη της κακοποίησης εξακολουθεί να είναι περιορισμένη.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, 35,1% (μέσος όρος ετών), δεν έχουμε αποκάλυψη από το παιδί. Οι πιο συχνόι δέκτες αποκάλυψης από παιδί είναι αναίτιος γονέας σε ποσοστό 26,3% (μέσος όρος ετών) και το σχολικό περιβάλλον (π.χ. καθηγητής/τρια, σύμβουλος), με ποσοστό 16,1% (μέσος όρος ετών). Παράλληλα, βλέπουμε σταθερά αυξητική τάση των παιδιών που αποκαλύπτουν στο πλαίσιο του σχολείου, όπου το 2019 βρισκόταν στο 15,5%, ενώ το 2024 στο 24,9% και καθοδική τάση στην αποκάλυψη στους γονείς, με ποσοστά 30,6% το 2019 και 21,4% το 2024.

Τα δεδομένα αυτά καταδεικνύουν την ανάγκη συνέχισης και επέκτασης των δράσεων εξειδίκευσης των επαγγελματιών των ΥΚΕ και της Αστυνομίας, με στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων δευτερογενούς πρόληψης και προστασίας των παιδιών.

Οι επαγγελματίες στους οποίους απευθύνονται οι δράσεις της δευτερογενούς πρόληψης είναι οι εκπαιδευτικοί, οι επαγγελματίες υγείας και οι λειτουργοί των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας («ΥΚΕ»).

Ως εκ τούτου, η ΕΣ περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις:

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Από το 2020, υλοποιείται από τις ΥΚΕ, ο μηχανισμός των Επαρειακών Πολυθεματικών Ομάδων. Σύμφωνα με Υπουργική απόφαση, τα σταθερά μέλη των ΕΠΟ είναι εκπρόσωποι από: Αστυνομία, Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Υπηρεσίες Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας), Υπουργείο Υγείας (Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας, Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας) και καλούνται άλλοι ειδικοί ανάλογα με την περίπτωση. Στις ΕΠΟ παραπέμπονται προς συζήτηση άτομα/οικογένειες υψηλού κινδύνου και σε συνεργασία οι Υπηρεσίες καταρτίζουν κοινό σχέδιο δράσης, με στόχο την απάμβλυνση των προβλημάτων.	2025-2028	ΥΚΕ
Στο πλαίσιο του Έργου Αναδιάρθρωσης των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας συνεχίζονται δράσεις όπως: - Παροχή Υπηρεσιών από Συνοδούς/Μέντορες για παιδιά υψηλού κινδύνου. - Ο θεσμός της Κοινωνικής Εργασίας με την κοινότητα για έγκαιρο εντοπισμό επείγουσων/σοβαρών περιπτώσεων / Κοινωνικός Λειτουργός της Γειτονιάς - Πρόγραμμα Εξασφάλισης Κοινωνικών λειτουργών σε Κοινότητες ή Συμπλέγματα Κοινοτήτων και σε Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης που εντάσσεται στο Έργο Αναδιάρθρωσης των ΥΚΕ, το οποίο υλοποιείται στο πλαίσιο του Προγράμματος Πολιτικής Συνοχής “ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027” με τη Συγχρηματοδότηση της Ε.Ε.	2025-2028	ΥΚΕ
Σύμβαση για Εργαλείο για την αξιολόγηση, διαβάθμιση της επικινδυνότητας και καθορισμός δράσεων για την εξυπηρέτηση του συμφέροντος του παιδιού λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες προστασίας και κινδύνου.	2025-2028	ΥΚΕ

Β. 2^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Συνεχείς εκπαιδεύσεις Λειτουργιών Κοινωνικών Υπηρεσιών σε θέματα παιδικής προστασίας και αναγνώρισης πιθανών ενδείξεων σεξουαλικής κακοποίησης/εκμετάλλευσης παιδιών. - Εξειδικευμένη εκπαίδευση Ιδρυματικών Λειτουργιών σε θέματα παιδικής προστασίας και αναγνώρισης πιθανών ενδείξεων σεξουαλικής κακοποίησης/εκμετάλλευσης παιδιών και διαχείρισης για τα παιδιά που βρίσκονται σε κρατικές δομές παιδικής προστασίας. - Συνέχιση της λειτουργίας της εξειδικευμένης Μονάδας Διαχείρισης Θυμάτων Εμπορίας Προσώπων από τον 10/2023 και του κρατικού Καταφυγίου για γυναίκες (και παιδιά) θύματα εμπορίας προσώπων που αφορά τη σεξουαλική εκμετάλλευση / Χρηματοδοτούμενο Έργο τακτής προθεσμίας (2021-2027). - Εκπαιδεύσεις των εξειδικευμένων λειτουργιών Κοινωνικών Υπηρεσιών, της Μονάδας διαχείρισης θυμάτων Εμπορίας προσώπων. - Εκπαιδεύσεις των εξειδικευμένων λειτουργιών Κοινωνικών Υπηρεσιών/Κηδεμόνων Ασυνόδευτων ανηλίκων, σε θέματα σεξουαλικής κακοποίησης/εμπορίας ανηλίκων προσώπων. - Συμμετοχή των ΥΚΕ στην Επιτροπή Σύμβασης Λανζαρότε, όπου λαμβάνονται αποφάσεις για ενίσχυση του νομοθετικού πλαισίου σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών για εφαρμογή των υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτή. - Συμμετοχή των ΥΚΕ στις Διυπηρεσιακές Πολυθεματικές στο «Σπίτι του Παιδιού», για τη διαχείριση περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης/εκμετάλλευσης παιδιών.	2025-2028	ΥΚΕ ΦΩΝΗ
Παροχή Κρατικής ενίσχυσης σε ΜΚΟ και ΑΤΑ για τη λειτουργία Συμβουλευτικών Κέντρων/Προγραμμάτων Ψυχοκοινωνικής Στήριξης, στο πλαίσιο των οποίων παρέχονται υπηρεσίες σε άτομα, δυσλειτουργικές οικογένειες και ομάδες, με σκοπό την πρόληψη κάθε μορφής βίας προς τα παιδιά, ενήλικες και ευάλωτες ομάδες.	2025-2028	ΥΚΕ ΜΚΟ
Παροχή χορηγημάτων στήριξης οικογενειών/παιδιών υψηλού κινδύνου (στη φτώχεια, παραμέληση, επικινδυνότητα) για ενσωμάτωση στο κοινωνικό σύνολο.	2025-2028	ΥΚΕ
Εξειδικευμένη επιμόρφωση ομάδας εκπαιδευτικών ή/και εκπαιδευτικών ψυχολόγων για την αναγνώριση και τον εντοπισμό ευάλωτων ομάδων σε υψηλό κίνδυνο κακοποίησης-παραμέλησης και σεξουαλικής παραβίασης παιδιών.	2025-2028	ΥΠΑΝ ΠΙ ΦΩΝΗ
Εξειδικευμένη επιμόρφωση αστυνομικών και ιδιαίτερα των αστυνομικών της γειτονιάς για την αναγνώριση και εντοπισμό ευάλωτων ομάδων σε υψηλό κίνδυνο κακοποίησης και παραμέλησης σεξουαλικής παραβίασης παιδιών.	2025-2028	ΥΔΔΤ (Αστυνομία Κύπρου) ΦΩΝΗ

Β.4 ΘΥΤΕΣ-ΥΠΟΠΤΟΙ-ΑΤΟΜΑ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ ΔΙΑΠΡΑΞΗΣ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ

Σύμφωνα με μελέτες, άτομα τα οποία έχουν προβεί σε διάπραξη ποινικού αδικήματος που αφορά σε σεξουαλική κακοποίηση ή/και εκμετάλλευση παιδιού, έχουν αυξημένες πιθανότητες να επαναλάβουν το αδίκημα, εάν τους δοθεί η ευκαιρία. Ως εκ τούτου, είναι καθήκον της πολιτείας ο καταρτισμός δράσης πρόληψης αδικημάτων ή παροχής προγραμμάτων βοήθειας και θεραπείας προς αδικοπραγούντες, τόσο κατά τη διάρκεια της φυλάκισής τους, όσο και μετά την αποφυλάκισή τους.

Ο Νόμος έχει ήδη θεσμοθετήσει την τήρηση από την Αστυνομία Κύπρου του Αρχείου Καταδικασθέντων για σεξουαλικά αδικήματα έναντι παιδιών, στο οποίο καταγράφονται όλοι όσοι έχουν ήδη καταδικαστεί για τέτοια αδικήματα στο παρελθόν κάτω από οποιαδήποτε νομοθεσία. Επιπρόσθετα, ο Νόμος επιβάλλει όπως οποιοσδήποτε προτίθεται να εργοδοτήσει πρόσωπο για επαγγελματικές ή οργανωμένες δραστηριότητες ή δραστηριότητες εθελοντικού χαρακτήρα, οι οποίες περιλαμβάνουν τακτικές επαφές με παιδιά, υπέχει

Β. 2^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

υποχρέωση, όπως μην προχωρήσει στην εργοδότησή του, εκτός εάν αυτό προσκομίσει πιστοποιητικό μη-συμπερίληψής του στο ειδικό αυτό αρχείο.

Επιπλέον και μέσα από σχετικά στοιχεία, προκύπτει πως υπάρχουν ενήλικες που παρότι έχουν τέτοιες τάσεις, δεν έχουν ακόμη προβεί σε πράξη παιδεραστίας. Θα ήταν όμως πολύ αργά, εάν δεν τους παρέιχετο, εκ των πρότερων, η απαιτούμενη στήριξη για να προληφθεί η διάπραξη του αδικήματος.

Ο Νόμος έχει ήδη θεσμοθετήσει την Αρχή Εποπτείας Καταδικασθέντων, στην οποία παραπέμπονται για εποπτεία από το Δικαστήριο όλοι οι καταδικασθέντες για σεξουαλικά αδικήματα κατά παιδιών κατά την αποφυλάκισή τους. Η εποπτεία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την επιβολή περιορισμών ως προς την εργασία και διαμονή των καταδικασθέντων, καθώς και τη διάθεση ψυχολογικής στήριξης, θεραπείας αλλά και αξιολόγησης των καταδικασθέντων ως προς την πιθανότητα επανάληψης του αδικήματος.

Ο Νόμος προνοεί επίσης για την ευθύνη ή/και υποχρέωση του κράτους να παρέχει ψυχολογική ή/και ψυχιατρική θεραπεία σε καταδικασθέντες κατά την έκτιση της ποινής τους στις κεντρικές φυλακές, σε υπόπτους αδικημάτων, οι οποίοι το έχουν ζητήσει, καθώς και σε οποιοδήποτε άλλο άτομο αποταθεί ζητώντας βοήθεια, ούτως ώστε να μην προβεί στη διενέργεια τέτοιου είδους αδικημάτων.

Παρότι η Αρχή Εποπτείας έχει συσταθεί και λειτουργεί από το 2014, παρατηρούνται προβλήματα στην εκτέλεση των καθηκόντων της, αλλά και στη διενέργεια αποτελεσματικής εποπτείας των ατόμων, τα οποία έχουν παραπεμφθεί σε αυτήν. Οι κύριες δυσκολίες εντοπίζονται στην έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού με εξειδίκευση στην επίβλεψη και αξιολόγηση των καταδικασθέντων, καθώς και στην απουσία, έως τώρα, των αναγκαίων προγραμμάτων ψυχολογικής θεραπείας. Με την ψήφιση του προτεινόμενου από το Υπουργείο Δικαιοσύνης νομοσχεδίου, θα δοθούν περισσότερες εξουσίες στην Αρχή Εποπτείας. Πρόσθετα και ίσως πιο καίρια, θα θεσμοθετηθεί ο θεσμός του «Επόπτη». Οι επόπτες θα τυχάνουν ειδικής εκπαίδευσης και θα εργοδοτούνται είτε δυνάμει ειδικών συμβάσεων με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, είτε μέσω προγραμμάτων που θα δημιουργηθούν και θα λειτουργήσουν από Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς θα προβούν στις ακόλουθες δράσεις:

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Συνεργασία με οργανισμούς ή ΜΚΟ του εξωτερικού για την εισαγωγή και λειτουργία προγραμμάτων θεραπείας και ενσωμάτωσης καταδικασθέντων ή αποφυλακισθέντων.	2025-2028	ΥΔΔΤ ΦΩΝΗ ΜΚΟ ΣΠΑΒΟ
Το «Σπίτι του Παιδιού», επιδοτείται από το ΥΦΚΠ και εποπτεύεται από τις ΥΚΕ, διεκπεραιώνοντας συναντήσεις με θύτες κάτω των 14 χωρίς ποινική ευθύνη σε θέματα ψυχοεκπαίδευσης.	2025-2028	ΦΩΝΗ ΜΚΟ Hope For Children ΥΚΕ
Επέκταση του «Σπιτιού του Παιδιού» στη Λευκωσία, με τη συμβολή του Κράτους, ενώ έχει ληφθεί απόφαση για δημιουργία «Σπιτιού του Παιδιού» και σε άλλη επαρχία.		ΥΚΕ
Εκσυγχρονισμός των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, επικαιροποίηση προγραμμάτων, νομοθεσιών, εγκυκλίων, εκσυγχρονισμός Νομοθεσίας περί Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης παιδιών, με στόχο την κάλυψη κενών και εναρμόνιση με την Ευρωπαϊκή Οδηγία.	2027	ΥΚΕ ΝΥ

Η συμμετοχή επαγγελματιών υγείας και από τον ιδιωτικό τομέα αναμένεται πως θα έχει ως αποτέλεσμα την επέκταση της εμπειρογνωμοσύνης και εξειδίκευσης σε ένα ευρύτερο φάσμα της κοινωνίας των πολιτών.

Η επέκταση της εξειδίκευσης στον ιδιωτικό τομέα, θα προσφέρει επιλογές σε άτομα, τα οποία μπορεί να έχουν την τάση διάπραξης σχετικού αδικήματος αλλά που όμως, για διάφορους λόγους, δεν θέλουν να αποταθούν στα δημόσια νοσηλευτήρια για παροχή στήριξης.

Επιπρόσθετα, με την αναμενόμενη ψήφιση του νομοσχεδίου σε σχέση με την Αρχή Εποπτείας, το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης θα μπορεί μέσω αγοράς υπηρεσιών ή σύναψης άλλων συμφωνιών να αναθέτει σε άτομα ή οργανισμούς τα καθήκοντα εποπτείας αποφυλακισθέντων οι οποίοι τίθενται υπό εποπτεία. Τα άτομα αυτά θα πρέπει να εξειδικεύονται σχετικά, ενώ θα πρέπει να τους παρέχεται και ψυχολογική ή/και άλλη στήριξη.

Γ. 3^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ (ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ)

Γ.1 ΣΤΟΧΟΣ ΤΡΙΤΟΓΕΝΟΥΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

Η τριτογενής πρόληψη στοχεύει στη θεραπεία του προβλήματος όταν η κακοποίηση έχει ήδη συμβεί και περιλαμβάνει παρεμβάσεις για να μειωθούν οι αρνητικές συνέπειες αυτού του γεγονότος και κυρίως η επαναθυματοποίηση του θύματος.

Ο στόχος είναι η πρόληψη περαιτέρω βλάβης στο θύμα.

Βραχυπρόθεσμα η τριτογενής πρόληψη περιλαμβάνει όλα τα μέτρα για την προστασία του παιδιού, όπως τη νομική παρέμβαση με σκοπό την κατοχύρωση της ασφάλειάς του, την περίθαλψή του και τη στήριξη της οικογένειας ως σύνολο.

Εδώ είναι όπου η ανάγκη μιας πολυθεματικής αντιμετώπισης λειτουργεί ευεργετικά.

Μακροπρόθεσμα, η τριτογενής πρόληψη, περιλαμβάνει την αντιμετώπιση των μακροχρόνιων συνεπειών της θυματοποίησης (π.χ. με την παροχή συνεχούς στήριξης στα θύματα) έως την τελική αποκατάστασή του θύματος, σύμφωνα με τις εξατομικευμένες ανάγκες και το υπέρτατο συμφέρον του.

Επιπρόσθετα, η τριτογενής πρόληψη περιλαμβάνει την αντιμετώπιση του θύτη διά της παροχής εξειδικευμένης θεραπείας και διαχείρισης, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα υποτροπής. (Βλ. Ενότητα Β πιο πάνω).

Η τριτογενής πρόληψη πρέπει να περιλαμβάνει δράσεις για να βοηθηθούν τα θύματα να αποκαλύπτουν οποιαδήποτε κακοποίηση, ώστε να εξασφαλιστεί η πρόσβασή τους σε υπηρεσίες, οι οποίες μπορούν να τους βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν την κακοποίηση που έχουν υποστεί.

Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να έχουν έτοιμες τις διαδικασίες στήριξης πιθανών θυμάτων, καθώς και διαδικασίες/ υπηρεσίες αποκατάστασης των θυμάτων.

Γ.2 ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Με την παροχή όλου του φάσματος των αναγκαίων υπηρεσιών, κάτω από την ίδια στέγη, το «Σπίτι του Παιδιού» (ΣΤΠ) επιδιώκει την εξυπηρέτηση της δικαιοσύνης με φιλικό προς το παιδί τρόπο, κατά τη διαχείριση περιπτώσεων σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, την ασφάλεια, την προστασία και την ευημερία του μέσω πολυθεματικής προσέγγισης. Το ΣΤΠ λειτουργεί βάσει του ισλανδικού μοντέλου Barnahus, ακολουθώντας τα Ευρωπαϊκά Πρότυπα Ποιότητας.

Η διαχείριση και η λειτουργία του ΣΤΠ έχουν ανατεθεί στο «Hope For Children» CRC Policy Center από το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας και τη συνολική επίβλεψη του ΣΤΠ έχουν οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ) σε συνεργασία με συναρμόδιες Υπηρεσίες. Το «Σπίτι του Παιδιού» λειτουργεί με την άμεση και συστηματική συνεργασία της Αστυνομίας Κύπρου, των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, του Υπουργείου Υγείας, τους Εκπροσώπους της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας του Υπουργείου Παιδείας και της Νομικής Υπηρεσίας. Οι διαδικασίες που διέπουν τη λειτουργία του ΣΤΠ έχουν επικυρωθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Από την ίδρυση του «Σπιτιού του Παιδιού» το 2017 μέχρι τις αρχές του 2025 έχουν παραπεμφθεί πέραν των 2.500 παιδιών και η αντιμετώπιση περιστατικών έχει πλέον εξελιχθεί σε μια παιδοκεντρική διαδικασία.

Στο πλαίσιο αυτό, σημαντική εξέλιξη προς την κατεύθυνση πιο φιλικών προς τα παιδιά δικαστικών διαδικασιών, αποτέλεσε η διασύνδεση του «Σπιτιού του Παιδιού» με αίθουσες δικαστηρίων σε κάθε επαρχία της Κύπρου, μέσω της εγκατάστασης συστημάτων τηλεδιάσκεψης με χορηγία της CYTA.

Κατά τα τέλη του 2025, αναμένεται η ολοκλήρωση των εργασιών κτηριακής επέκτασης του ΣΤΠ στη Λευκωσία, που θα συμβάλει στην καλύτερη στέγαση όλων των Υπηρεσιών που εμπλέκονται στη λειτουργία του, αλλά και τη διαχείριση του αυξημένου αριθμού παραπομπών.

Γ. 3^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ (ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ)

ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Το Σπίτι είναι ο χώρος όπου μεταφέρεται άμεσα το παιδί για τη διερεύνηση του καταγγελλόμενου περιστατικού.

Η παραπομπή γίνεται μόνο από την Αστυνομία ή τις ΥΚΕ, όπου και επισήμως αρχίζει η διερεύνηση της καταγγελίας και η στήριξη του παιδιού.

Το Σπίτι στελεχώνεται από: συντονίστρια, κοινωνικούς λειτουργούς και κλινικούς ψυχολόγους. Επίσης στο Σπίτι λαμβάνονται όλες οι οπτικογραφημένες καταθέσεις των παιδιών από ειδικά εκπαιδευμένη ανακριτική ομάδα του Αρχηγείου της Αστυνομίας.

Στο Σπίτι είναι επίσης τοποθετημένη κλινική ψυχολόγος από τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας. Επίσης οι ΥΚΕ, η Αστυνομία, οι ΥΨΥ και η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας (ΥΕΨ) του ΥΠΑΝ συμμετέχουν με μόνιμους εκπροσώπους τους στις πολυθεματικές που διεξάγονται κάθε εβδομάδα στο Σπίτι του Παιδιού, διασφαλίζοντας την πολυθεματική προσέγγιση της λειτουργίας του.

Το πρώτο στάδιο αντιμετώπισης περιστατικού, αφορά την αξιολόγηση του παιδιού, της οικογενειακής του κατάστασης, την ανάγκη στήριξης αυτού και της οικογένειάς του καθώς και την αξιολόγηση της ιστορίας του για σκοπούς προώθησης της καταγγελίας στα δικαστικά μέσα.

Όταν κριθεί αναγκαίο από την Αστυνομία, διενεργείται ιατροδικαστική εξέταση από ιατροδικαστές του Υπουργείου Υγείας και παιδοχειρουργούς από το ΝΑΜ III.

Σε περιπτώσεις όπου δεν είναι αναγκαία η ιατροδικαστική εξέταση του παιδιού, τότε στο Σπίτι μπορεί να διενεργείται και ιατρική, μη επεμβατική εξέταση από παιδίατρο.

Δεν υπάρχει μόνιμη απασχόληση ιατρικού προσωπικού, αλλά θα ετοιμαστεί λίστα εξειδικευμένων παιδιάτρων από τον ιδιωτικό τομέα με τη συνεργασία του ΠΙΣ, οι οποίοι θα διενεργούν την εξέταση με ραντεβού.

Εφόσον το παιδί συνοδεύεται από αναίτιο μέλος της οικογένειάς του ή και άλλα παιδιά όπως αδέρφια του, προσφέρεται στο Σπίτι ομαδική και συνολική στήριξη όλων αυτών.

Στο Σπίτι προσφέρεται και το δεύτερο στάδιο αντιμετώπισης του περιστατικού, το οποίο αφορά τη στήριξη και θεραπεία του παιδιού και της οικογένειας έως ότου ξεπεράσει το πρώτο τραύμα. Σε αυτό το στάδιο περιλαμβάνεται και η προετοιμασία του παιδιού για την ακροαματική διαδικασία.

Κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης και στήριξης του παιδιού είναι αναγκαία και η επικοινωνία από την πολυθεματική ομάδα με το περιβάλλον του παιδιού, όπως το σχολείο στο οποίο φοιτά. Το Σπίτι και κυρίως οι κοινωνικοί λειτουργοί αναλαμβάνουν και αυτή την ενημέρωση και συντονισμό στο περιβάλλον του παιδιού.

Όλο το προσωπικό στο Σπίτι του Παιδιού τυγχάνει συστηματικής αξιολόγησης και στήριξης, καθότι είναι γενικώς παραδεκτό, ότι η μόνιμη ενασχόληση με αυτά τα θέματα είναι εξαιρετικά ψυχοφθόρα διαδικασία.

Γ. 3^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ (ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ)

Γ.3 ΔΙΩΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Αναγκαία προϋπόθεση για την αποτελεσματική λειτουργία του «Σπιτιού του Παιδιού» καθώς και για την επιτυχή διερεύνηση και εκδίκαση των αδικημάτων, είναι η συμβολή των διωκτικών αρχών και του Δικαστικού συστήματος.

Ως εκ τούτου, το ΥΔΔΤ αναλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις:

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Συνέχιση της εκπαίδευσης και εξειδίκευσης ομάδας αστυνομικών για τη διεξαγωγή των οπτικογραφημένων καταθέσεων.	2025-2028	Αστυνομία Κύπρου ΦΩΝΗ
Εξειδίκευση ατόμων της Ανακριτικής Ομάδας της Υποδιεύθυνσης Διαχείρισης Υποθέσεων Ευάλωτων Προσώπων της Αστυνομίας, για τη διερεύνηση αδικημάτων σεξουαλικής βίας έναντι παιδιών.	2025-2028	Αστυνομία Κύπρου ΦΩΝΗ
Ευαισθητοποίηση σε θέματα σεξουαλικής βίας έναντι παιδιών και εξοικείωση των αστυνομικών όλων των βαθμίδων και των Εισαγγελέων Αστυνομίας με το νομικό πλαίσιο και τις διαδικασίες χειρισμού περιστατικών, μέσω της ενίσχυσης της διδασκαλίας του θέματος στην προϋπηρεσιακή και ενδοϋπηρεσιακή εκπαίδευση.	2025-2028	Αστυνομία Κύπρου ΦΩΝΗ
Αντιμετώπιση προβλήματος καθυστερήσεων στην εκδίκαση υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης.	2025-2028	ΥΔΔΤ Νομική Υπηρεσία
Ετοιμασία εγχειριδίου για τον τρόπο εξέτασης ευάλωτων μαρτύρων.	2025-2028	ΥΔΔΤ Νομική Υπηρεσία
Επιμόρφωση και εκπαίδευση λειτουργών Νομικής Υπηρεσίας και Δημοσίων Κατήγορων της Νομικής Υπηρεσίας για τον χειρισμό υποθέσεων σε σχέση με εγκλήματα σεξουαλικής φύσης έναντι παιδιών.	2025-2028	Νομική Υπηρεσία ΦΩΝΗ
Πρωώθηση τροποποίησης του νόμου 91(Ι)/2014.	2025-2028	Νομική Υπηρεσία
Πρωώθηση τροποποίησης του νόμου 95(Ι)/2021 σχετικά με τον τρόπο λήψης οπτικογραφημένων καταθέσεων και παρουσίασης στο Δικαστήριο.	2025-2028	Νομική Υπηρεσία

Γ.4 ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΕ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΚΑΚΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΟΤΑΝ ΗΤΑΝ ΠΑΙΔΙΑ

Η Σύμβαση Λανζαρότε αλλά και οι κυρωτικές νομοθεσίες στην Κύπρο καθορίζουν τα δικαιώματα παιδιών, τα οποία κακοποιούνται σεξουαλικά. Αυτά τα δικαιώματα δεν αναιρούνται ή εξαφανίζονται, όταν το θύμα ενηλικιωθεί.

Τα στατιστικά τα οποία αναφέρονται σε σεξουαλική κακοποίηση ή εκμετάλλευση ένα στα τέσσερα παιδιά είναι στατιστικά τα οποία όλες οι έρευνες καταδεικνύουν, ότι πάντοτε υπήρχαν. Δυστυχώς όμως στο παρελθόν, είτε λόγω συνθηκών ή ελληνικών διαδικασιών ή και στίγματος το οποίο υπήρχε, τα πλείστα θύματα δεν μπορούσαν να προβούν σε καταγγελία. Η έλλειψη καταγγελίας όμως δεν μπορεί να είναι προϋπόθεση για το δικαίωμα σε θεραπεία και βοήθεια για τους χιλιάδες πλέον ενήλικες, οι οποίοι δεν μπόρεσαν να σπάσουν τη σιωπή τους όταν έλαβε χώρα η κακοποίησή τους.

Ως εκ τούτου, μετά από εισήγηση του Συμβουλίου «Φωνή», ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκριναν τη δημιουργία Κέντρου Παροχής Υπηρεσιών Στήριξης σε Ενήλικες, οι οποίοι κακοποιήθηκαν όταν ήταν παιδιά.

Γ.4 ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΕ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΚΑΚΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΟΤΑΝ ΗΤΑΝ ΠΑΙΔΙΑ

Το Κέντρο «ΝΗΜΑ» δημιουργήθηκε από τον Σύνδεσμο Οικογενειακού Προγραμματισμού και εγκαινιάστηκε στις 23 Ιουλίου 2023. Το Κέντρο «ΝΗΜΑ» αποτελεί την πρώτη δομή στην Κύπρο όπου παρέχονται εξειδικευμένες υπηρεσίες συγκεντρωμένες σε έναν χώρο, για ενήλικα άτομα, γυναίκες και άνδρες, που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση όταν ήταν παιδιά και στα μέλη της οικογένειας ή σε άτομα του υποστηρικτικού τους περιβάλλοντος. Οι υπηρεσίες στήριξης και θεραπείας που προσφέρονται από το Κέντρο περιλαμβάνουν: ψυχολογική στήριξη και θεραπεία, αξιολόγηση, νομική συμβουλευτική, κοινωνική στήριξη και συμβουλευτική σε θέματα σεξουαλικής ή και αναπαραγωγικής υγείας.

Η φιλοσοφία του προγράμματος αναγνωρίζει ότι η αντιμετώπιση και καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών, δεν μπορεί να αφορά μόνο τα άτομα που τη βιώνουν αλλά έχει έντονες αλληλεπιδράσεις με το κοινωνικό πλαίσιο.

Οι δράσεις του Κέντρου «ΝΗΜΑ» περιλαμβάνουν ευαισθητοποίηση, ενημέρωση μέσα από εκστρατείες ενημέρωσης προς το ευρύ κοινό, όπως επίσης εκπαιδεύσεις σε επαγγελματίες και σε άλλες ομάδες πληθυσμού σε θέματα που αφορούν τη σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση, συμπεριλαμβανομένου του στίγματος, καθώς επίσης τις υγιείς σχέσεις και τη σεξουαλική υγεία.

Το Κέντρο συμβάλλει στη συστηματική συλλογή εθνικών δεδομένων για την έκταση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών, αλλά ταυτόχρονα αποτελεί την αρχή για τη συλλογή δεδομένων που αφορούν ενήλικα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση σε νεαρή ηλικία.

Το Κέντρο «ΝΗΜΑ» συνεργάζεται με όλους τους αρμόδιους φορείς, όπως είναι το Υπουργείο Υγείας, Παιδείας, Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, την Αστυνομία και Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς, για την καλύτερη διαχείριση των συγκεκριμένων περιστατικών, τη λήψη άμεσων μέτρων και πολιτικών για την προστασία των θυμάτων και την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης.

Στο Κέντρο «ΝΗΜΑ» λειτουργεί ο Μη Κυβερνητικός Οργανισμός «Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού» μετά από διαδικασία ανάθεσης από το ΥΥ. Οι Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας (ΥΨΥ) έχουν την ευθύνη εφαρμογής του Προγράμματος. Το Κέντρο λειτουργεί με τρόπο που να προάγει τα δικαιώματα και το συμφέρον κάθε ατόμου, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και Παιδικής Πορνογραφίας και τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας.

Δ.1 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

Οι εμπειριστατωμένες έρευνες θα βοηθήσουν στην κατανόηση του εύρους του προβλήματος των κινήτρων των θυτών, καθώς και στην αποκάλυψη των ποικίλων τρόπων διάπραξης αυτών των αδικημάτων. Η προώθηση της χρήσης υφιστάμενων ερευνών και η διενέργεια νέων, θα καθοδηγήσουν την πρακτική της πρόληψης και θα λειτουργήσουν ως καταλύτης για κοινωνική κατανόηση και αλλαγή.

Η συλλογή δεδομένων είναι ουσιαστική για τον σχεδιασμό διαδικασιών, όπως η πρόληψη, ο εντοπισμός, η αναφορά, η παραπομπή, η διερεύνηση, η θεραπεία, η παρέμβαση της δικαιοσύνης, η παρακολούθηση των υποθέσεων και η αποτροπή της επαναθυματοποίησης.

Τα συγκεντρωτικά δεδομένα είναι απαραίτητα για την αναγνώριση των τάσεων, τη μέτρηση της απόκρισης στο πρόβλημα και τον σχεδιασμό πολιτικών. Στο πλαίσιο αυτό, ενισχύεται η ανάπτυξη εργαλείων που διευκολύνουν τον συντονισμό και επιταχύνουν τη συνεργασία μεταξύ των επαγγελματιών. Η συλλογή επαρκών δεδομένων είναι ζωτικής σημασίας για να καταστεί το πρόβλημα της βίας κατά των παιδιών ορατό, να κατανοηθούν οι αιτίες και να ενισχυθεί η προστασία των παιδιών έναντι του κινδύνου. Τα δεδομένα αυτά είναι ζωτικής σημασίας για τη στήριξη κυβερνητικών πολιτικών, τον σχεδιασμό και προϋπολογισμό καθολικών και αποτελεσματικών υπηρεσιών προστασίας του παιδιού, αλλά και για την τεκμηριωμένη ανάπτυξη νομοθεσίας, πολιτικών και διαδικασιών².

Δ.2 ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ

Σύμφωνα με μελέτες του ΟΗΕ, συνιστάται στις κυβερνήσεις να αναγνωρίσουν την κρίσιμη σημασία του να οικοδομήσουν ισχυρά συστήματα συλλογής δεδομένων και επαρκείς αποδείξεις για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των παιδιών και να αναπτύξουν εργαλεία και δείκτες παρακολούθησης, ικανά να συλλέξουν πληροφορίες για την έκθεση των παιδιών σε περιστατικά βίας.

Ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την προώθηση έρευνας είναι η δημιουργία ενός κεντρικού αρχείου καταγραφής περιστατικών.

Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο «ΦΩΝΗ» και άλλοι φορείς, είχαν προτείνει την υιοθέτηση του εργαλείου CAN-MDS II (Εθνική Στρατηγική 2021-2023) το οποίο τελικά δεν υιοθετήθηκε από την Ad Hoc Επιτροπή που συστάθηκε το 2022³.

Επίσης, η ίδια επιτροπή εισηγήθηκε όπως δημιουργηθεί νέα πλατφόρμα, για τον σχεδιασμό και τη λειτουργία της οποίας να ληφθεί υπόψη το περιεχόμενο της παρούσας έκθεσης, ώστε να καταστεί εύχρηστη και λειτουργική στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.

Μελετώντας προσεκτικά την έκθεση της Ad Hoc Επιτροπής (7/2022) και τις εισηγήσεις που περιλαμβάνονται σε αυτή, το Συμβούλιο «ΦΩΝΗ» τονίζει την ανάγκη ανάπτυξης ενός εργαλείου/πλατφόρμας που να υποστηρίζει την αλληλοενημέρωση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών με σκοπό να:

- λειτουργήσει ως δίαυλος επικοινωνίας μεταξύ επαγγελματιών από διάφορους τομείς που εμπλέκονται στη διαχείριση των περιπτώσεων κακοποίησης και παραμέλησης παιδιών.
- αποτελέσει έτοιμο-προς-χρήση-εργαλείο για την αναφορά, τη διερεύνηση και την αξιολόγηση (πιθανών) νέων περιπτώσεων από πιστοποιημένες αρχές.
- παρέχει ανατροφοδότηση για ήδη γνωστές περιπτώσεις σε εξουσιοδοτημένες υπηρεσίες και επαγγελματίες και να διευκολύνει την παρακολούθηση της πορείας και της έκβασης μεμονωμένων περιπτώσεων.

Η «ΦΩΝΗ» θα επαναφέρει προς τον νυν Γ.Δ. του Υφ. Κοιν. Πρόνοιας και στα συναρμόδια Υπουργεία/Υφυπουργεία, την εισήγηση, η οποία περιλαμβάνεται στην έκθεση, για την προκήρυξη μελέτης από εμπειρογνώμονα για την ανάπτυξη της νέας πλατφόρμας και για την ανάθεση του έργου σε σύμβουλο που θα καταγράψει τους όρους εντολής. Η πλατφόρμα αυτή θα πρέπει να σχεδιαστεί με τρόπο, ώστε να καλύπτει τις ανάγκες της Κύπρου, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές συνθήκες και τα δεδομένα της χώρας.

Δ.3 ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΝΕΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Η «ΦΩΝΗ», στο πλαίσιο εκτέλεσης των καθηκόντων της, θα δύναται να συνάψει συνεργασίες με ακαδημαϊκά ιδρύματα ή άλλους οργανισμούς ή σώματα της Κύπρου ή του εξωτερικού, για τη διενέργεια νέων επιστημονικών ή επιδημιολογικών ερευνών στα θέματα σεξουαλικής κακοποίησης, εκμετάλλευσης παιδιών και σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών μέσω του διαδικτύου.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού (ΚΟΑ) θα προχωρήσει μαζί με τη «ΦΩΝΗ» στη διενέργεια εξειδικευμένων επιστημονικών ερευνών σε συνεργασία με πανεπιστημιακά ιδρύματα στα ακόλουθα πεδία:

- Διερεύνηση του βαθμού στον οποίο οι ανήλικοι αθλητές και αθλήτριες είναι σε θέση να αναγνωρίσουν περιστατικά κακοποίησης, είτε όταν τους αφορούν προσωπικά είτε όταν αφορούν τρίτους στον άμεσο περίγυρό τους.
- Με τη λήψη όλων των απαραίτητων εγκρίσεων από τις αρμόδιες αρχές, διενέργεια έρευνας για την καταγραφή και αποτύπωση των ποσοστών κακοποίησης στον χώρο του αθλητισμού στην Κύπρο.
- Η υλοποίηση των εν λόγω ερευνών θα συμβάλει καθοριστικά στη διαμόρφωση στοχευμένων πολιτικών πρόληψης, ευαισθητοποίησης και προστασίας ανήλικων αθλητών και αθλητριών στον κυπριακό αθλητισμό.

Ε. 5^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Όλα τα πιο πάνω προγράμματα και δράσεις θα πρέπει να τυγχάνουν συνεχούς αξιολόγησης ως προς την αποτελεσματικότητα και το εύρος τους.

Η αξιολόγηση πρέπει να περιλαμβάνει ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια όπως:

- Αριθμός παιδιών τα οποία θα λάβουν ενημέρωση μέσω των προαναφερόμενων δράσεων
- Αριθμός εκπαιδεύσεων/εξειδικεύσεων εκπαιδευτικών/επαγγελματιών
- Αριθμός εκπαιδευτικών/επαγγελματιών, οι οποίοι έλαβαν εκπαίδευση
- Αριθμός δράσεων ή παρεμβάσεων προς γονείς/κηδεμόνες
- Αριθμός γονέων/κηδεμόνων, οι οποίοι παρευρέθηκαν σε τέτοια προγράμματα
- Διανομή και χρήση εγχειριδίων
- Είδος προγραμμάτων προς παρευρισκόμενους και αριθμός ατόμων που τα έχουν παρακολουθήσει
- Αριθμός οικογενειών ή ευάλωτων ατόμων τα οποία έχουν εντοπιστεί από προγράμματα δευτερογενούς πρόληψης
- Χρήση εντύπου (έντυπο ή διαδικτυακό) για ποιοτική αξιολόγηση από εκπαιδευόμενους ή παρευρισκόμενους σε προγράμματα
- Αριθμός θυτών ή υπόπτων ή ατόμων, οι οποίοι θα ζητήσουν βοήθεια και στήριξη και θα χρησιμοποιήσουν τα προγράμματα θεραπείας/στήριξης
- Χρήση εντύπου (έντυπο ή διαδικτυακό) για ποιοτική αξιολόγηση προγραμμάτων θεραπείας/στήριξης από τους θεραπευόμενους/στηριζόμενους
- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εκστρατειών στο κοινό

Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής θα προωθηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

Δράσεις	Χρόνος Υλοποίησης	Φορέας Υλοποίησης
Σχεδιασμός Συστήματος ελέγχου και αξιολόγησης των δράσεων για κάθε φορέα υλοποίησης δράσης.	2025-2028	ΦΩΝΗ
Δημιουργία εντύπου/δεικτών αξιολόγησης σε σχέση με τις προτεινόμενες δράσεις της ΕΣ.	2025-2028	ΦΩΝΗ
Σχεδιασμός συστήματος ελέγχου και αξιολόγησης για την εφαρμογή όλων των δεικτών επιτυχίας του Προγράμματος Αγωγής Υγείας, με την εμπλοκή και των ίδιων των παιδιών και νέων στη διαδικασία σχεδιασμού και αξιολόγησης δράσεων και προγραμμάτων.	2025-2028	ΥΠΑΝ ΠΙ ΚΕΕΑ ΦΩΝΗ
Σχεδιασμός και εφαρμογή του συστήματος ελέγχου και αξιολόγησης για την εφαρμογή όλων των δεικτών επιτυχίας του Προγράμματος «Keep me Safe».	2025-2028	ΥΠΑΝ ΠΙ ΚΕΕΑ ΚΣΟΠ
Σχεδιασμός συστήματος ελέγχου και αξιολόγησης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και των εκπαιδευτικών κάθε βαθμίδας.	2025-2028	ΥΠΑΝ Συνδικαλιστικές Οργανώσεις ΦΩΝΗ
Αξιολόγηση των προγραμμάτων εξειδίκευσης και εκπαίδευσης για επαγγελματίες υγείας.	2025-2028	ΥΥ ΠΙΣ
Αξιολόγηση των εκστρατειών στο κοινό.	2025-2028	ΦΩΝΗ

6^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Η καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών, καθώς και της απεικόνισης υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, απαιτεί μια διεθνή προσέγγιση που θα συνδυάζει τη συνεργασία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών σε παγκόσμιο επίπεδο. Η συνεργασία με φορείς του εξωτερικού, όπως διεθνείς οργανισμοί, άλλες κυβερνήσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις και εξειδικευμένα δίκτυα, αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των προσπαθειών πρόληψης και αντιμετώπισης αυτών των σοβαρών παραβάσεων.

Μέσω των διεθνών συνεργασιών και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας, ενδυναμώνουμε τις δράσεις μας και αποκτούμε πρόσβαση σε πληροφορίες, εργαλεία και πόρους που ενισχύουν τη συλλογική προσπάθεια για την προστασία των παιδιών. Ιδιαίτερη σημασία έχει η μεταφορά τεχνογνωσίας, καθώς επιδιώκουμε τη συνεργασία με διακρατικούς θεσμούς αναγνωρισμένου κύρους και εμπειρογνωμοσύνης στο θέμα, όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης και αρμόδιες Επιτροπές του, για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική βία και εκμετάλλευση.

Παράλληλα, στοχεύουμε στην ενίσχυση της συνεργασίας μας με διεθνείς οργανισμούς, όπως τον ΟΗΕ και την Επιτροπή του για την εποπτεία εφαρμογής της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, την UNICEF και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO), καθώς και με τα αντίστοιχα όργανα και υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και γενικά με κάθε φορέα που διαθέτει ανάλογο status και εμπειρία.

Η συνεχής παρακολούθηση των διεθνών εξελίξεων είναι κρίσιμη, προκειμένου να ενημερωνόμαστε για τις επικρατούσες διεθνείς και πανευρωπαϊκές κατευθυντήριες οδηγίες και τις βέλτιστες πρακτικές, ώστε να εισάγουμε ανάλογες καινοτομίες και στο σύστημα παιδικής προστασίας στη χώρα μας.

Επίσης, είναι χρήσιμο να έχουμε περαιτέρω ενημέρωση για εκστρατείες ευαισθητοποίησης, ενημερωτικό υλικό και τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος σε άλλες χώρες, έτσι ώστε να εμπλουτίσουμε τις θεματικές μας με επίκαιρες δράσεις που να έχουν θετικό αποτέλεσμα στην προστασία των παιδιών. Θεωρείται δεδομένο ότι οι υφιστάμενες διεθνείς συνεργασίες της «ΦΩΝΗΣ» θα συνεχιστούν και θα ενισχυθούν.

Τέλος, ενόψει της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ το πρώτο εξάμηνο του 2026, η «ΦΩΝΗ» προτίθεται να υλοποιήσει μια δράση, η οποία θα εστιάζει στην πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων υπό την αιγίδα της Γραμματείας της Κυπριακής Προεδρίας του 2026. Σκοπός της δράσης αυτής είναι να αναδείξει το συγκεκριμένο ζήτημα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μέσα από την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών-μελών, την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και την ενδυνάμωση της συλλογικής δέσμευσης για την προστασία των παιδιών.

Σημείωση:

Μετά την υποβολή εκ μέρους του Συμβουλίου ΦΩΝΗ της Εθνικής Στρατηγικής, ολοκληρώθηκε η τροποποίηση του Νόμου 91(Ι)/14 περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Σεξουαλικής Κακοποίησης, της Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας.

Η τροποποίηση αποσκοπούσε στη διαγραφή όρων, η χρήση των οποίων διαφάνηκε να είναι αδόκιμη και/ή λανθασμένη καθώς δεν αντικατοπτρίζει την ορθή διάσταση του θέματος και για να ενισχυθεί το νομοθετικό πλαίσιο, ώστε να καλύπτει πράξεις που αφορούν στην παραγωγή υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών μέσω εφαρμογών και/ή εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης.

Ο όρος παιδική πορνεία έχει αντικατασταθεί με τον όρο παιδική εκμετάλλευση σε πορνεία και οι όροι παιδική πορνογραφία και πορνογραφικές παραστάσεις έχουν διαγραφεί και αντικατασταθεί με τους όρους παραστάσεις σεξουαλικής κακοποίησης παιδιού και υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιού.

Ο τίτλος του νόμου έχει επίσης τροποποιηθεί ώστε πλέον να διαβάζεται ως εξής: ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Σεξουαλικής Κακοποίησης, της Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Απεικόνισης Υλικού Σεξουαλικής Κακοποίησης Παιδιών.

Τα όσα ως άνω έχουν ισχύ από τις 25.4.25 που έχει επέλθει η τροποποίηση του νόμου και από τότε και στο εξής θα πρέπει να γίνεται χρήση των νέων όρων που προβλέπονται.

ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ:

ΥΦΚΠ: Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας

ΥΔΔΤ: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης

ΥΥ: Υπουργείο Υγείας

ΥΨΥ: Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας

ΔΝΥ: Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών

ΠΑΣΥΝΜ: Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών

ΥΠΑΝ: Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας

ΥΚΕ: Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας

ΚΟΑ: Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού

ΔΔΕ: Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης

ΔΜΓΕ: Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης

ΔΜΤΕΕΚ: Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

ΕΔΕ: Επιθεωρητής Δημοτικής Εκπαίδευσης

ΕΜΕ: Επιθεωρητής Μέσης Εκπαίδευσης

ΕΤΕ: Επιθεωρητής Τεχνικής Εκπαίδευσης

ΠΙ: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

ΠΑ.ΒΙ.Σ.: Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο

Κ.Ε.Ε.Α.: Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης

ΥΕΨ: Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας

ΥΣΕΑ: Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής

ΕΑΥΠ: Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας

ΟΑΠ: Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης

ΟΚΥΠΥ: Οργανισμός Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας

ΣΕΑΠ: Συντονιστική Επιτροπή Αναλυτικών Προγραμμάτων

ΜΚΟ: Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί

ΣΥΤΑ: Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου

ΚΣΟΠ: Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού

ΟΝΕΚ: Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου

ΣΠΑΒΟ: Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια

HFC: “Hope For Children” CRC Policy Center

